

KORTE INHOUD DER ZAKEN

WELKE VERHANDELD WORDEN IN DE ZEVENTIG EERSTE
PREDIKATIËN, VERVAT IN DIT EERSTE DEEL.

Eerste Predikatie.

Een verklaring van de woorden, *het gekrookte riet en zal Hij niet verbreken*.

Tweede Predikatie,

Eenige gevallen en zwarigheden opgelost, die in de vorige Predikatie waren overgebleven.

Derde Predikatie.

Een verklaring van de woorden, *ende het rookende lemmet en zal Hij niet uitblusschen*.

Vierde Predikatie,

De reden, waarom de Heere het rookende lemmetje niet zal uitblusschen, en de toepassing,

Vijfde Predikatie.

Een verklaring van de woorden, *totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinninge*.

Zesde Predikatie,

Een verklaring van de woorden, *ende in Zijnen Name zullen de Heidenen hopen*.

Zevende Predikatie.

Eenige gevallen omtrent het hopen, in de vorige predikatie overgebleven en bestaande in zes vragen, verhandeld, en dan nog drie zwarigheden opgelost.

Achtste Predikatie.

- I. Hoe dat er in de grootste **mismoed** nog grond van hope is.
- II. Een waarschuwing, waarvoor zich te wachten.
- III. Raad, hoe zijne zaken te verrichten in alle ontmoetingen.
- IV. Een aanvang gemaakt om eenige zwarigheden uit den weg te nemen,

Negende Predikatie.

Twee zwaarigheden opgelost.

- I. Ik sta niet in het boek des levens.
- II. Ik hebbe de zonde tegen den Heiligen Geest begaan.

Tiende Predikatie.

Twee zwaarigheden opgelost.

- I. Hoe zou ik kunnen in Zijnen Name hopen, daar ik **zoo** schrikkelijk gezondigd hebbe?
- II. Ik kan dat **zoo** gemakkelijk niet gelooven, dat God mijn of iemands God kan worden, daar hij vier zulke verschrikkelijke eigenschappen heeft.

Elfde Predikatie.

Nog drie zwaarigheden opgelost, waarvan

- I. De eerste is: hoe zou ik kunnen hopen in den Name van den Heere **Jezus**; ik heb **zoo**veel zwaarigheden naar mijn lichaam?
- II. De tweede: ik hebbe **zoo**veel tegenheden naar mijn ziele, of in **mijn** lichaam en ziele beide.
- III. De derde: hoe zou ik durven, daar er nochtans geen een kind **Gods zonder** kruis is, en ik heb **zoo**veel voorspoed naar lichaam en ziele!

Twaalfde Predikatie.

Worden na een korte herhaling van den inhoud **van de elf** vorige Predikatiën, die gekrookte rietjes en rookende vlaswiekjes opgewekt om te hopen, door een zeer **bewegelijke** aansprake van den Drieënigen God aan haar.

Dertiende Predikatie.

Een oplossing van deze zwaarigheid: die in den staat der **nature** is, mag op den Heere Jezus niet hopen; ik ben nog in den staat der **nature**, derhalve ik mag in den Naam van den Heere Jezus niet hopen.

Veertiende Predikatie.

- I. Wordt getoond, wat de genadestaat is, voor **wien** ze is, en hoe ze er inkomen.
- II. Wordt een beweegelijke vrage gedaan.
- III. Worden redenen **gegeven**, waar het vandaan kwam, dat die gekrookte rietjes **zoo** gemakkelijk zien konden dat ze in den natuurstaat niet waren,

Vijftiende Predikatie.

Afgehandeld wordt het geval, hoe het komt dat diegenen, die

niet in den staat der genade zij,, en er licht nooit in komen zullen, zoo gemakkelijk kunnen hopen.

Zestiende Predikatie.

Aangewezen wordt, dat er zijn, die in den staat der genade zijn en het niet kunnen gelooven, en reden gegeven, waar het vandaan komt, dat oude Christenen dikwijls minst, en jonge meest verzekerd zijn.

Zeventiende Predikatie.

I. Ais er van verzekering gesproken wordt, wat er de duivel van zegt, en de onvromen, en wat er de vromen van zeggen, die nooit verzekerd zijn geweest.

II. Een schriftuurlijk bewijs, dat men verzekerd kan zijn.

III. Waar de verzekering in bestaat.

IV. Wat een schoone staat en gestalte het is.

Achttiende Predikatie,

I. De nare klacht van die zeggen, dat ze niet verzekerd zijn.

II. Dat er sommige tijden zijn, waarin ze deze verzekering niet moeten wachten.

III. Op wat tijden God wel gewoon is de verzekering te geven.

IV. Of de verzekering wei zeker en Goddelijk is.

V. Daar er zoo onderscheiden gepredikt wordt, hoe het komt dat de wereld zoo verzekerd blijft.

Negentiende Predikatie.

I. Een omzichtig onderzoek, of iemand in den staat der genade is.

II. Levendige en klare kenteekenen, of hij er in is.

III. Hoe God elk roept tot onderzoek.

IV. Zoo iemands harte ja mocht zeggen volgens de teekens, en hij had de onmiddellijke verzekering van Gods Geest niet, of hij daar dan wel staat op mocht maken?

Twintigste Predikatie,

I. Of iemand weten moet den tijd, plaats en wijze van zijn verandering?

II. Dat iemand, die goddeloos leeft, en nog bekeerd zal worden, wat vooruit heeft boven een verworpene, als was hij nog zoo burgerlijk.

III. Of iemand, die waarlijk in der tijd veranderd is, het weten kan?

IV. Of het niet uitermate moeilijk is te weten, en waarom?

V. Dat God de **allergoddeloosten** wel allerzachtst behandelt, en waarom ?

VI. Eenige teekenen waarop iemand onfeilbaar kan besluiten dat hij veranderd is,

VII. Hoe **zoo** een ziele zich gedragen moet.

Eenentwintigste Predikatie.

Een behandeling van die van der jeugd af **wedergeboren** zijn.

Tweeëntwintigste Predikatie.

De **zwarigheid** opgelost van die veranderde menschen, die van een godvruchtige opvoeding zijn, en een stil en zacht humeur hebben, en van niet veel verandering **weten**, en zeggen: **ik** weet noch tijd, noch plaats, noch hoe dat ik veranderd ben.

Drieëntwintigste Predikatie.

I. Wat God van **zoo** een, die nog niet bekeerd is, eischt.

II. Dat God zeer vele wegen en middelen inslaat om het aan het harte te brengen.

III. Dat wij aan onzen kant zeer vele middelen moeten gebruiken.

IV. Waar dat wij ons voor moeten wachten,

Vierentwintigste Predikatie,

Het tweede kenteeken van den **genadestaat**; dat de genade, en op de genade te leven, de gekrookte rietjes **zoo** dierbaar wordt, en dat ze daar zulk een prijs op zetten.

Vijfentwintigste Predikatie.

Het **derde** kenteeken van den genadestaat, hetwelk is: dat allen, die uit de natuur tot den genadestaat zijn overgegaan, aan **haar-zelven** zijn ontdekt geworden.

Zesentwintigste Predikatie,

I. Dat de ware geestelijke overtuigingen een vast kenteeken van den genadestaat zijn.

II. Wat overtuigen is,

III. Hoe velerlei overtuigingen dat er bekend zijn in het Woord.

Zevenentwintigste Predikatie.

1. Hoe dat die, die de ware overtuigingen missen, hun overtuigingen misbruiken.

II. Hoe dat de vijand er op toelegt, dat die de ware bezitten, de hunne ook zouden misbruiken.

III. Eenige schriftuurlijke en klare regels gesteld tot onderscheid van **de** ware en **valsche** overtuigingen.

Achtentwintigste Predikatie.

I. Dat er zeer **groot**e geluidmakende overtuigingen in een zondaar kunnen zijn, en zeer **kleine** in een waar kind **Gods**.

II. Dat de minste overtuigingen in een vrome meer zijn als de meeste in een **goddelooze**.

III. Waartoe die verhandeling dient?

Negentwintigste Predikatie.

I. Dat een verworping kan leven onder zeer zware en schrikkelijke overtuigingen en het zeer hard kan hebben.

II. Dat een kind **Gods** ook wel voelt zeer grootte bangheden van zijn consciëntie,

III. **Het** onderscheid tusschen de natuurlijke bangheden en tusschen geestelijke bangheden in een kind van God van de vernieuwde consciëntie.

Dertigste Predikatie.

I. Dat de goddelooze zeer zware overtuigingen krijgt onder de oordeelen.

II. Dat een kind van God ook **wel** zware overtuigingen krijgt onder de oordeelen.

III. Het onderscheid **tusschen** die beide.

Eenendertigste Predikatie.

I. Dat God de goddeloozen zegent, en dat werkt in hen overtuiging.

II. Dat God ook de vromen zegent, en dat dat in hen ook overtuiging werkt.

III. Het onderscheid tusschen die beide.

IV. Hoe men tusschen de stukken doorgaan moet, en zien hoe het met ons is, waar wij ons kunnen bij nederleggen.

Tweëndertigste Predikatie.

I. De overtuiging op het ziekbed van die geen genade hebben.

II. Dat de vromen ook wel bangheden en overtuigingen op 't ziekbed hebben.

III. Het onderscheid van die beiden.

Drieëndertigste Predikatie.

I. De overtuiging der goddeloozen door kwade exempels.

II. Dat God de vromen ook **wel** daardoor overtuigt.

III. Het onderscheid tusschen die beide,

Vierendertigste Predikatie.

I. Dat God Zijne kinderen in het Woord zeer heerlijk laat beschrijven tot exempels van anderen.

- II. Dat dat overtuiging werkt in het hart van den zondaar.
- III. Dat het ook groote werkingen heeft op 't harte van een vrome.
- IV. Het onderscheid tusschen beide.

Vijfendertigste Predikatie.

- 1. Hoe dat de vromen en onvromen door 't Woord worden overtuigd.
- II. Hoe die overtuigingen in den onvrome niet verder gaan en niet goed zijn.
- III. Hoe die overtuigingen der vromen goed zijn door de eigenschappen.
- IV. Hoe ieder zich hierbij moet leggen.

Zesendertigste Predikatie.

- 1. Dat de verworpenen wel groote gaven des Geestes krijgen, die niet zaligmakende zijn.
- II. De vromen krijgen ook wel groote overtuigingen door den Heiligen Geest, die niet zaligmakende zijn,
- III. Het onderscheid tusschen die beide.

Zevenendertigste Predikatie.

- 1. Dat er zulke ware en geestelijke overtuigingen, door Gods en Christus' Geest gewrocht, plaats hebben.
- II. Waaruit dat iemand kan besluiten, dat zijn overtuiging de rechte overtuigingen zijn, die nooit zullen overgaan,

Achtendertigste Predikatie.

- I. Een onderzoek, of een neêrgebogene gestalte zoo prijselijk is,
- II. Eene verkwikkelijke aansprake aan een kind Gods, dat zoo neêrgebogen gaat.
- III. Een toeleg om ware overtuigden te bewerken om de conclusie **op te** maken.

Negenendertigste Predikatie.

- 1. Hoe naar het is, de rechte overtuigingen niet te hebben
- II. Dat zij evenwel nog te krijgen zijn.
- III. Een woord van raad.

Veertigste Predikatie.

- I. De klachten van de gekrookte rietjes over hun hardigheid.
- II. Dat die hardigheid logeert in de borst van een die genade heeft.
- III. Klare kenteekenen dat het geen verstoktheid is.
- IV. Een opwekking van hen om te oordeelen.

Eenenveertigste Predikatie.

I. Hoe verre dat accident, de verharding, wel in een kind **Gods** gaan kan ?

II. Dat het evenwel geen verstoktheid, veel minder **hardnekkigheid** is.

111. Een raad twee of drie.

Tweeënveertigste Predikatie.

I. Dat de verstoktheid in het Woord gegrond is.

II. Hoe dat er iemand toe komt.

III. Welk daar de **teekenen** van zijn.

IV. Dat de gekrookte rietjes zich daarbij moeten leggen, en zien hoeveel zij daarvan verschillen.

Drieënveertigste Predikatie.

I. Dat het noodig is in de Kerk van hardigheid te spreken.

II. Dat er in de verworpenen een groote obstinaatheid en **hardnekkigheid** is tegen God.

111. Dat er de vromen min of meer van mededeelen.

IV. Het uitermate verschil, dat hierin is tusschen de vromen en de verworpenen.

Vierenveertigste Predikatie.

I. Dat overtuigden **wel** meer tot groote stilte gekomen zijn.

II. De kommer van een **gekrookt** rietje, of zijn stilte niet is de vleeschelijke gerustheid.

111. Tien kenteekenen, waaraan de vleeschelijke gerustheid te kennen is.

IV. Het onderscheid dat er is tusschen een kind **Gods** en de vleeschelijk geruste.

Vijfenveertigste Predikatie,

I. Dat een kind **Gods** na zware angsten wel tot groote stilte komt.

11. Eenige onderscheiden tusschen de stilte van de zondaren en **van Gods** kinderen.

Zesenveertigste Predikatie.

I. Zes kenteekenen, waaruit de geestelijke stilte niet spruit.

11. Zes teekenen, die vooraf gaan, eer iemand tot die stilte komt.

111. Zeven of acht teekenen, waaruit die geestelijke stilte spruit.

Zevenenveertigste Predikatie,

I. Wanneer dat er in iemand is een heerschende lust tot godzaligheid.

II. Een vrage aan de gekrookte rietjes, of zij hun stilte langs zulke gronden niet gekregen hebben.

III. Een vermaning dat hun stilte hen toch niet mag vervelen.

IV. Eenigen raad, zoo zij afneemt, om ze weer gerepareerd te krijgen.

Achtenveertigste Predikatie.

I. Hoe **velerlei** tranen dat een kind **Gods** wel heeft.

II. Dat zij niet te verachten zijn in al hun tranen,

111. Dat het een waar **teeken** van den genadestaat is.

IV. Waar dat de aard van de waarachtige droefheid over de zonde in bestaat ?

Negenenveertigste Predikatie.

Achttien kenteekenen van de ware goddelijke droefheid.

Vijftigste Predikatie.

Vijf hoedanigheden van de goddelijke droefheid, als :

I. Dat het een droefheid is naar God.

II. Dat zij bekeering werkt.

111. Dat zij onberouwelijk is.

IV. 'Dat zij in haar begin zeer wettisch is.

V. Dat zij in den voortgang zeer geestelijk en Evangelisch wordt.

Eenenvijftigste Predikatie.

I. Dat die treurigen op den Naam van den Heere Jezus wel mogen hopen.

II. Dat die treurigen zullen vertroost worden.

111. Wat dat is, als de Heere nabij die treurigen komt.

Tweënvijftigste Predikatie.

I. Wordt elk opgewekt tot dat rechte treuren.

II. Wordt aangewezen hoe hoog die droefheid moet gaan.

Drieënvijftigste Predikatie.

1. Dat een zondaar verscheidene soorten van droefheid heeft.

II. Waarom zijn geestelijke droefheid naar de wereld genoemd wordt ?

III. Wat **noodzake** er is om van die droefheid naar de wereld te spreken ?

IV. Eenige bedenkingen van die droefheid opgelost.

V. Eenige gemeene teekenen, waaraan die droefheid te kennen is.

Vierenvijftigste Predikatie.

I. Een onderzoek, of een mensch zonder genade wet kan over de zonde als zonde bedroefd zijn ?

II. Eenige nadere en klare kenteekenen van de droefheid naar de wereld.

III. Vromen en onvromen worden daarvoor geroepen, om hun droefheid te bezien,

Vijfenvijftigste Predikatie,

I. Eene korte prente van de droefheid naar de wereld, en van de droefheid naar God.

II. Eene vrage, wat gebruik daarvan gemaakt is.

III. Zoo iemand oordeelt dat hij de rechte mist, die aangezet om ze te zoeken.

IV. De leeuwen en beletsels, die er zijn weggenomen.

Zesenvijftigste Predikatie.

I. Een verhoog van den dood, dat schrikkelijke.

II. De influentie en invloeiinge, die de droefheid naar de wereld op den dood heeft.

III. Een onderzoek, of de droefheid naar God ook wel den dood werkt.

Zevenenvijftigste Predikatie.

I. Dat men zijn zonden aan menschen belijden moet,

II. Dat het de praktijk is van de heiligen, hun zonden aan God te belijden.

III. Dat die belijdenis noodig is,

IV. Waarin dat **dezelve** bestaat.

Achtenvijftigste Predikatie.

I. Eenige kenteekenen van de waarachtige belijdenis der zonden.

II. Een geval van 't gemoed, of men al zijn zonden belijden moet.

III. Een vrage aan de vromen, of het **zoo** niet toegaat.

Negenenvijftigste Predikatie.

I. Hoe men een kind **Gods** in al zijn zwaarigheden behandelen moet.

II. Hoe men moet toestemmen dat de goddeloozen breede belijdenis doen.

III, Hoe breed en* bewegelijk zij is, wat er aan ontbreekt.

Zestigste Predikatie.

I. Eene prente van een voorspoedige goddelooze.

II. Dat zijn voorspoed louter tegenspoed is.

III. Dat hij evenwel een bedekker van zijn zonden is; en dus de zwaarigheid der vromen weggenomen, omdat iemand voorspoedig is.

Eenenzestigste Predikatie,

- I. Een vrome in een drukkelijke gedaante.
- II. Het kruis van verre wat verlicht.
- III. Een betoog, dat zijn tegenspoed voorspoed is.
- IV. Dat het dan vanzelf blijkt, dat iemand kruis kan hebben en een goed belijder zijn.

Tweeënzestigste Predikatie.

- I. Wordt toegestaan, dat een waar belijder van de zonden ook de zonden laat.
- II. Wordt een onderricht gegeven, waarin het niet gelegen is, de zonde te laten.
- III. Wordt getoond, wat het is de zonde te doen, volgens de Heilige Schrift.
- IV. Wordt aangewezen, dat men in de Schrift vindt, dat een begunadigde de zonde niet doet en niet doen kan.
- V. Wordt **verklaard**, hoe dat samen bestaat, de zonde te doen, en die niet te doen en te laten,

Drieënzestigste Predikatie.

- I. Laat een onwedergeborene ook de zonde ? Ja.
- II. Het onderscheid dat er is tusschen het laten der zonde van een **onwedergeborene** en een vrome.

Vierenzestigste Predikatie.

1. Dat er in de zonde niet als kwaad is.
11. Dat, door 't heilige en wijze beleid **Gods**, de zonde veel goeds doet aan **Gods** kinderen.
111. Dat verhoed moet worden dat men 't niet misbruike.

Vijfenzestigste Predikatie.

1. Dat de zonde aan den zondaar kwaad doet.
- II. Dat de zonde van den zondaar ook aan de vromen kwaad doet.
- III. Dat zij door **Gods** machtig en wijs beschik, ook aan de vromen goed doet,

Zesenzestigste Predikatie.

1. Wat barmhartigheid is.
11. Dat er barmhartigheid is in menschen, in den Middelaar, in God.
111. Dat die zijn zonden bekent en laat, zeker zal barmhartigheid vinden.
- IV. Dat de vromen, **als** zij klagen dat zij geen barmhartigheid vinden, dan veel barmhartigheid vinden.

Zevenenzestigste Predikatie.

I. De belijdenis der zonden aangenaam gemaakt in dertien stellingen.

II. Het laatste geval van de vromen opgelost.

III. Een bedenking van de goddeloozen beantwoord.

Achtenzestigste Predikatie.

Waarin over de heilige *schaamte, als het zevende kenteeken van den staat der genade, gehandeld wordt en aangetoond_

I. Wat is schaamte?

II. Waarin heeft zij geen plaats?

III. Bij wat gevallen raakt men er in?

IV. Waarin bestaat ze?

Negenenzestigste Predikatie.

I. Daar is geen een heilige, die zich voor God niet schaamt.

II. Daar zijn zondaars, die onbeschaamd zijn.

III. Alle schaamte is geen heilige schaamte, want daar zijn zondaars die ook in schaamte staan.

IV. Daar is onderscheid tusschen de schaamte van vromen en **onvromen**.

Zeventigste Predikatie.

1. Eene opwekking aan vromen en **onvromen** tot die heilige schaamte.

II. Een vrage aan **vromen** en onvromen, bezit gij die geestelijke Evangelische schaamte ?

III. Twee hulpmiddelen voor die zeiden dat zij het misten.

IV. Een gemoedelijk woord tot de gekrookte rietjes.

EERSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

*Het gekrookte riet en zal Hij niet verbreken, ende het rookende
lemmet en zal Hij niet uitblusschen, totdat Hij het oordeel
zal uitbrengen tot overwinninge. Ende in Zijnen
Naam zullen de Heidenen hopen.*

Wij lezen Gen, XXXIII: 13, 14, dat Jacob met zijn kudde zijnen broeder **Ezau** ontmoette, en in plaats dat Ezau hem dood zou slaan, **zoo** vallen ze malkanderen om den hals, en ze kusten malkanderen ; en **Ezau's** haat was **zoo** gekeerd, dat hij **zeide**, mijn broeder, de plaats en is **zoo** veilig niet eens daar gij naar toegaat, en ik hebbe daar **zooveel** soldaten, die voor mijn **aangezichte** heen trekken, laat ik er u wat bijzetten, opdat gij veiliglijk komen moogt bij mijnen' en uwen Vader. Wat zei Jacob? Mijn Heer, gij weet, dat ik kleine kindertjes, **zoogende** schaapjes, zwakke lammertjes bij mij hebbe; **zoo** de kudde maar **één** dag afgedreven worde, **zoo** zal ze sterven ; de lammertjes zijn **teêr**, de kindertjes klein, om **zulken** tocht te doen met gewapend krijgsvolk. Daarop zei de man: mijn Heer, dewijl ik den toestand van de kudde **kenne**, **zoo** verzoek ik dat gij vooruit trekt, en ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen naar den gang van 't werk; en **zoo** kwam die getrouwe herder eindelijk daar hij wezen moest.

De **Heere** Jezus is die ook niet zulk een Herder? Joh. X: 11 zegt Hij : Ik ben de goede Herder, Heeft Hij niet eene kudde? Hij heeft zijne Gemeente met zijn bloed gekocht, Hand. **XX**: 28. Hij stelt zijn leven voor zijne schapen, Hij kent zijne schapen, Joh. **X:11**, 15. Van Hem wordt gezegd, Hij zal zijne kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammerkens in zijne armen vergaderen, **ende** in zijnen schoot dragen, de zoogenden zal hij zachtkens weiden, Jes. XL: 11. Als er iemand wordt toegebracht door de bewerkingen des **Geestes**, deze en **geene**, die jonge kindertjes in Christus zijn, Hij weet wel wat ze vermogen, hoe klein dat hunne kracht en hunne genade is; Hij voegt zich op zijn gemak naar den gang van 't werk, Hij drijft ze niet onzinnelijk, neen, maar Hij draagt ze in hunne zwakheid, en als ze niet gaan kunnen, dan laat Hij ze wel wat staan, en Hij

blijft er wel wat bij staan; als ze gebroken van harten zijn, heeft Hij er dan geen heeling voor? Och ja! Laat Hij de zwakke wel zonder verband? Neen, maar Hij doet even gelijk Jacob, die kwam binnen met zijn geheele kudde, deze Herder ook. Hij zegt: wordt niet ontroerd; heb Ik u overtuigd, gekwetst, vastgezet, houdt moed, Ik zal u niet begeven noch Ik zal u niet verlaten; het gekrookte rietje en zal Ik niet verbreken, ende het rookend lemmetje zal Ik niet uitblusschen, totdat Ik u tot victorie gebracht zal hebben, totdat Ik het oordeel gebracht zal hebben tot overwinninge, en dan zal Ik u allen tot Mij nemen.

In de eerste 8 verzen zult gij vinden, dat de Zoon van God in dispuut raakt over den Sabbath tegen de Pharizeën; doch hij stopt hun den mond met woord en daad; in deze 8 verzen stopt Hij ze den mond met woorden. Hoe staat het met de werken van liefde en godsdienst, zegt Hij, en God, die een Heere is van den Sabbath, kan die ook niet eenen anderen dag instellen? Zij konden daar niet veel op zeggen, Van 't 9 tot het 15 vers, stopt Hij ze door daden den mond, door het genezen van een mensche, die eene verdorde hand hadde, op den Sabbath; Hij zeide, zoo een mensche een schaap hadde, dat op den Sabbath in de gracht viel, zou hij zijne tiand niet uitsteken en het daar uittrekken, en hoeveel gaat nu een mensch een schaap te boven? Zij hadden niet één woord te zeggen, maar zij barstten van spijt, en zij zeiden, dat is niet langer te verdragen, Hij moet van kant als Hij ons den mond zoo **stopt**; maar Jezus ontweek het, want Zijne ure was nog niet gekomen. En de Heere Jezus genas er vele; zij konden het als niet zwijgen, Hij zeide, dat ze het niemand zeggen zouden, Hij zwetste niet als die eigen eere zoeken, maar Hij zeide: zwijgt het. De Zaligmaker vond veel ingang in de harten, maar daar Hij het werk der genade bracht was het niet meteen groot; het was een zware tijd voor overtuigden, de een sprak zus, de ander zoo; de Heere toonde, dat Hij niet veel beslag zou maken daar Hij het werk begonnen hadde, zou Hij het er niet bij laten, 't Was Gods last bij den Propheet, dat Hij niet en zou schreeuwen noch zijne stemme verheffen, noch zijne stemme hooren laten **op** de straten. De reden, als iemand overtuigd heeft, dat Hij het er niet bij en laat, is, omdat het Zijn ambt **ende** commissie des Vaders is, om de hand daaraan te houden, en het gekrookte riet niet te verbreken, noch den rookende vlaswieke uit te blusschen, Jes. XLII :1—3. Nu hebben we u het 20 en 21 vers voorgelezen, daar de Heere in toont, dat daar Hij het werk begonnen heeft, dat Hij zijne hand der niet af zal trekken, totdat Hij ze tot victorie zal brengen, en

totdat Hij ze zal gesteld hebben tegen alle tegenspraak, **zoo** van den duivel als van de wereld; en zijn er onder mijn volk die het tegenspreken, daar zullen er onder de Heidenen zijn, die hopen zuilen in Zijnen Name.

Tegenwoordig zullen wij **u toonen**:

Eerst, een **gekrookt rietje**.

Dan, de Heere zal het niet breken.

Ten derde, de waarheid van 't stuk. En het andere daarna, **zoo** God wil en wij leven, op **eenen** anderen tijd. Eerst hebben wij dan te bezien een **gekrookt rietje**; ten tweede, dat de Heiland het niet zal breken; ten derde, de waarheid, dat Hij het niet breken zal! Een **gekrookt rietje** zegt: ik weet niet of God mij wel helpen zal; ja Hij zal u helpen, dat zullen wij u toonen.

1. Wat het eerste aangaat: riet en biezen naar de letter zijn bij ons bekend, dat het een zwak, gulzig en menigvuldig gewas is; al heeft het niet veel aanzien of gebruik, het kan evenwel veel uitstaan, en wordt het door het kwaad weder tegen den grond geslagen, als dat weder over is, **zoo** groeit het weer **zooveel** te gulziger; riet en biezen ondersteunen malkander, gij zoudt eer door een eikenbosch raken, als door een bosch van riet en biezen, die zwakken stijven **malkanderen** meer als de eikenboomen der gerechtigheid. Mozes was in een kistje van biezen en riet op het water, en er wordt van riet en biezen gemeld, Jes. XXXV: 7. Dat is naar de letter, maar de Heere meent hier niet dan alleen het redelijk riet, den mensch, dien Hij begenadigd heeft, in 't leggen van 't werk in hunne sukkelingen en wankelingen. Een klein kind in Christus, wat is 't al winden onderworpen? **De** Heere geeft prenten in Zijn Woord, daar de sterke levendig in hun eigene gedaante worden uitgeschilderd; Hij noemt ze cederen op den Libanon, eikenboomen der gerechtigheid, het paard van Zijne Majesteit in den strijd, helden Salomons, **heirlegers**, die schrikkelijk zijn als slagordens met banieren. Maar de **eerstbe-**ginnenden, de zwakken in de genade, die hebben andere prenten in het Woord, die hen **zoo** net afschilderen en naar het leven treffen als de afbeeldinge van den sterke. Hoe worden zij genoemd? Een klein kind, een lammetje, een rankje, een jong druifje, een wichtje, 't allertederste, een spruitje, een plantje, en onder anderen een rietje, een gebroken rietje. Een kind **Gods** in den **genade-**staat wordt genaamd een rietje, en een **gekrookt rietje**; waarom komen ze onder die prente voor?

1. Een rietje is geen zelfgewas, maar het is van de hand van God geplant, hoe klein en zwak het is, **alzoowel** als de granaat-

appelboom en de arend. Zoo is het met de kleinen in de genade, het werk der genade dat is in hen, en dat is van **Gods** hand in hen geplant; **ze** zijn een plante van den Vader, Matth. XV : 13, 't is het werk Zijner handen, door 't welk Hij verheerlijkt wordt, Jes. LX : 21. Ach kinderen **Gods**, het werk dat in **u** is, dat en is niet het werk van uw eigene hand ; Hij heeft ons gemaakt, en niet wij, tot Zijn volk en 't werk Zijner handen, Ps. C : 3.

2. Een rietje is niet aanzienlijk uitwendig, het wordt niet veel begeerd. Een kind van God in 't begin van zijn werk heeft niet veel aanzien, al heeft het al groote groote bewerkingen. De wereld zegt er van: kan uit **Nazareth** iets goeds voortkomen? Zijn niet alle die daar spreken, **Galileërs**? Wat **zijt** gij uitgegaan om te zien een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

3. Riet en biezen groeien in valleien en moerassen. Een kind **Gods**, in den beginne is hij doorgaans allerlaagst en klein in zijne **oogen**. Ach, Heere, zeggen ze, wat ben ik, **wie** ben ik? een **doode** hond ; ach ! ik ben zoo klein ; **ze** zijn als **de Tollenaar**, ze blijven van verre staan en zeggen': Heere, ik en ben niet waard tot U te naderen, of met U te spreken; ik ben Uw knecht, Heere, Heere, wat **zoudt** Gij bij mij doen ? Heere, gaat uit van **mij**, ik ben een zondig mensche, 2 Sam. VII en Luc. V.

4. Een riet staat in de diepe wateren. **Zoo** gaat het ook met een zwak kind **Gods**; in wat voor water staan ze? Ach in 't water der genade, en van de geestelijke bewerkingen, Jes. XLIV vs. 3. En in 't water van de tranen, 2 Kon. XXII : 19. En in 't water van tegenheden en verdrukkingen; hoe meer dat ze Israël verdrukten, hoe meer dat ze **wiessen**, Exod. I : 12,

5. Een riet staat in moerassen en slijk, ach een kind van God voor zijn eerste begin en wat al zonden heeft het in 't eerste begin van zijne genade? Met wat al verdorvenheden is het bezet ? zoodat ze moeten zeggen, en in den voortgang, daar woont niets goeds in mij, **Rom. VII** : 18. Wat hebben die zwakke in den voortgang niet al verdorvenheden? zoodat ze moeten zeggen, Hoogl. V vs. 2, Ik sliep, maar mijn harte waakte. Petrus, als hij een zwak rietje was, hij stond in **zulken** moerasse; ze hebben dikwijls **zulken** slijk van verdorvenheid. Verheft haar de **bieze** zonder slijk? Job VIII : 11.

6. Het riet, al staat het in den modder, het behoudt evenwel zijne vettigheid en groenigheid. Een kind van God, al leeft het onder de **goddeloozen**, en in een kracht van verdorvenheid, het houdt zijne genade. Joseph was in Egypte, en in 't hof van Farao, en in 't huis van Potifar **zooewel** vroom als in **Canaän**. Noach

was zoowel vroom in de eerste als in de tweede wereld. Lot was vroom in Sodom. Daniël behield het werk der genade in Babel; ze behouden hunne weekheid, hun bidden, hun hope op God.

7. Het riet is uitermate vruchtbaar, Wel ik en weet niet of een kleine in de genade niet meer winste voor den Heere doet als een sterke. De sterken hebben altemets **zooveel** consideratiën eer ze uitkomen, maar de kleinen kunnen niet zwijgen; ze schreien, ze zuchten eens, ze hebben zulk eene **teere** consciëntie, ze kunnen het niet verbergen, hun schreien, hunne teerheid wordt openbaar. Ik denke, dat die **teere**, zwakke, in de genade dikwijls vruchtbaarder zijn; **zoo** een klein talmend rietje doet dikwijls meer winst; ze werken op hun vrienden, man, vrouwe, kinders, **zoo** ze die hebben, zoodat er dagelijks tot de gemeente worden toegedaan; hun talentje wint er twee.

8. Wel, het riet kan **zoo** veel uitstaan. Een kind **Gods**, dat overtuigd is, wat staat het al uit. Benauwdheid, strijd, angst, **vreeze**, zoodat het van binnen dikwijls is als de dood. Wat al wintersche stormen, wat al sneeuw en regen heeft een kind **Gods** al niet te wachten, eer dat ze kunnen zeggen: de winter is voorbijgegaan, de plasregen is overgegaan, Hoogl. II : 11 Dan is 't: de gemeenten dan door geheel Judea, **ende** Galiea, **ende** Samaria hadden vrede., **ende** Wierden gesticht; **ende** de vertroosting des Heiligen Geesten Wierden vermenigvuldigd, Hand. IX : 31.

9. Het riet ondersteunt malkanderen. **Zoo** is 't met **Gods** kinderen ook: al die zwakke kinderen **Gods** troepen bijeen, en ze gaan malkanderen stichten, en ze troosten malkanderen, **zoo** gelijk als wij flus zeiden, dat gij eer door een eikenbosch **zoudt** raken als door een **biezenbosch**; die eikenboomen ondersteunen **malkanderen** **zoo** niet, 't is **zoo** dat ze met al hunne talmingen eenvoudig zijn, ze spreken eens in hunne eenvoudigheid, ze bidden eens, een ander neemt een woordje mede, daar hij door gesticht en gesterkt is.

10. Het riet wat is het zwak, hoe licht krijgt het een knak. **Zoo** is 't met die zwakke, Hebben ze ergens geweest daar wat gesproken wierd, of in eene predikatie, 't minste harde woord dat er gesproken is, ze hebben 't opgemerkt, ze merken op al wat tegen hen is, en dat voor hen is niet, en ze kunnen **zichzelve**n niet ophelpen of genezen ; zij geven den spreker gelijk en zeggen : ja, het is **zoo**, en het moet **zoo** zijn, en zij liggen vast tegen den grond,

Nu zult gij zeggen, dat is **nu** een riet, maar wat is nu een **gekrookt** riet? Dat zijn zulke, die den knak hebben. Wij moeten onderscheid maken tusschen een riet en een **gekrookt** rietje; daar kunnen zwakken zijn, die evenwel die knak niet en hebben. Nu moeten wij zien, welk dat een **gekrookt** rietje is.

1. Dat zijn eerstbeginnenden, overtuigden, **die al** gedurig hun werk wegsnijten ; hun werk is niet goed, hun werk is zijn leven niet goed, daar zal niets goeds afkomen, en ik zal nog omkomen; ach! mijn werk en is geen waar, en het zal 't nooit zijn, Jes. VI : 5; mijn werk, zeggen ze, is geen werk, dat voor een werk van **Gods** Geest te rekenen is, 't is niet als consciëntiewerk, 't is maar uit **vreeze** voor den dood, die ik hebbe, en ik hebbe **geene** genade.

2. Dat is een **gekrookt** rietje, dat **zoo** klein in kennis is; ze kennen 's **Heeren** weg haast niet, daar is **zulken** onkunde in 't Geestelijke leven; spreekt gij van 't geloove en de liefde, ze weten haast niet wat zij er van maken zullen, ze werpen dikwijls het alierkostelijkste weg,

3. 't Zijn zulke, die geslingerd zijn in **hun** staat; ach Heere! zeggen ze, altemets is er een flikkertje, een weinige, maar 't schijnt uit te gaan, een vonkje van **Gods** Geest, altemets schijnt er een weinig licht, en altemets is het weer **zoo** dood, Wat scheelt de eene dag van den anderen, Den **eenen** dag zeggen ze, schijnt het alsof ik Genade hebbe, en den anderen dag weer, ach ik misse het! gij zult ze **zoo** dikwijls anders vinden als gij ze ontmoet.

4. Het zijn donkeren, bestredenen, doodigen, die zeggen, ach ik ben **zoo** dood ! ach ik ben **zoo** besloten, dat ik er niet uit en kan ! ik ben 'als een man die krachteloos is, Ps. LXXXVIII : 5, 't stuk wordt mij **zoo** betwist; ik kan 't niet langer uithouden ; ga ik voorwaarts, ik zie Hem niet; ga ik achterwaarts, ik merk Hem niet; ga ik in de kerk en aan 't avondmaal, ik voele den Heere niet.

5. Het zijn **zulken**, die zeggen, ach God! ik kan al de kruisen niet dragen, ik ben zat van smaad, **Klaagi. III** : 30. Mijne **bestrafinge** is er alle morgens, Ps. LXXIII : 14. Uwe bestraffingen zijn veel, aanziet mijne ellende, Job X : 15; want **mijne** ziele is der tegenheden zat, Ps. LXXXVIII : 4.

6. 't Zijn **zulken**, die zeggen: ik zal **er** nog uitscheiden, ik zie, dat het toch al vruchteloos is wat ik doe.

7. Nog eens, 't is zou een kind van God dat aan God noch op God zijne zake niet kan vertrouwen. Ik kan dat niet doen, zeggen ze, mijn weg op den Heere te wentelen, en te **gelooven** dat Hij 't wel maken zal ; ik weet mijn neergebogen harte niet op te richten; mijne hope is **vergaan** van den Heere; 't sterft al, en ik **vreeze**, dat God mij nog tot een exempel van anderen zal straffen.

Ziet, **zoo** zult gij in 't Woord vinden een **gekrookt** riet. Ge zegt : **ik ben** niet waard dat God er op merken zou ; ik ben **zoo** **leelijk** in mijn **eigen** oogen ; ik moet tegen God **zeggen** : werp mij maar

in die helle, want dat ben ik maar waard; dat heeft andere namen in het Woord, die wij nu niet optellen zullen.

II. Wat doet nu de Heere, als Hij Zijne kinderen zoo vindt, in zes en zeven en duizend benauwdheden; Hij breekt het niet. Als Hij op de wereld was, Hij ging bij zulke. Hadden ze bij de Pharizeën gegaan, die zouden ze voor 't hoofd gestooten hebben. Gingen Gods kinderen bij hen, dan en was 't geen werk Gods. En ze slaan ze zoo voor den kop.

Wat zeiden ze, 't is fimelerije. Ging een Tollenaar bij de Pharizeën, gij hoort hoe dat hij behandeld wierd. Ging een Judas naar den Joodschen kerkeraad, en **zeide** hij : ach ! ik ben zoo benauwd ; gij moogt toezien, **zeide** ze, Matth. XXVII : 4, Ach ! zoo Petrus, doe hij zijn Meester verloochend **hadde**, naar hen gegaan **hadde**, hij **hadde** als een misdadige behandeld geworden, maar hij gaat straat op straat neer en hij schreit en weent bitterlijk, Matth. XXVI : 75. Nu de Heere en is niet als die anderen. Ik zal u niet breken, zegt Hij, gij moogt **zulken** knak hebben als gij wilt. De Heere zegt min, en Hij meent meer; Ik zal u ondersteunen, bijstaan, oprichten, troosten, zoodat gij bij de uitkomst zult moeten zeggen : wel, wat Heere heb ik aan den Heere Jezus ! Maar wat zal dat beduiden : Ik en 't niet breken ?

1. Ik late u toe, dat gij eens treurt, dat gij uw harte eens uitschreit, dat gij wel eens klagen moogt, dat gij wel eens wat wanhoopt ; gij moogt wel eens tobbelen op de wateren van hope, **vreeze** en kommer, gij moogt uw ankertje, uw hope wel eens vergeten, maar zegt evenwel niet, dat **Ik** niet helpen kan of wil, Ik liet de zondaresse wel schreien, maar niet wanhopen ; Ik liet Petrus wel bitter schreien, maar niet wanhopen.

2. Ik en zal u niet hard of streng behandelen. Ik mag eens zeggen : waarom wankelt gij **zoo**, gaf Ik u daar **zoo** veel reden toe ? en Ik mag eens zeggen, onverstandige en trage van harte om te hooren en te gelooven, maar **hooger** toon zal Ik niet slaan, Luc. XXIV : 25. Ik zal liever roepen : zalig zijn de armen van geeste, zalig zijn de treurigen, komt naar Mij toe belaste, Matth. V : 3, 4, en XI : 28. Ik zal liever doen gelijk als een moeder, die allermeeft zorgt voor haar ziek kind ; Ik zal meest zorgen voor een zieke ziele ; Ik zal er geen andere boodschap aan hebben ; Ik zal niet maken, dat gij zucht, en Ik zal al Mijne kinderen en knechten ook een zachte boodschap aan u doen geven : Ik zal ze een **tonge** der geleerden geven, Ik zal ze een zacht woord doen spreken, Jes. L : 4.

3. Al zijn uwe **genaden** nog zoo klein, Ik kenne ze evenwel

wel, zij zullen genade blijven, uw overtuigingen, uw weekheid, uw estimeeren van God, uw verachten van de wereld, God zal alleen groot bij u blijven ; Ik weet wat maaksel dat gij zijt, Ps. CIII : 14, en 1 Joh. III : 20. Ik ben meerder als uw harte, Ik weet alle dingen.

4. Ik zal u niet alleen niet breken, maar Ik zal u voedsel geven, waardoor gij verkwikt en gesterkt zult worden; het Woord, de lippen der vromen (de lippen des rechtvaardigen voeden der vele, Spr. X : 20,) Mijne Sacramenten, Mijn Geest ; meent gij dat gij achteraf zult moeten staan ? neen, Jes. LIV : 10, dit is Mijn verbond, dat niet en zal gebroken worden.

5. Ik zal u altemets wal raad geven, gij zult niet altijd **zoo** laag hangen ; al durft gij het tegen de vromen niet zeggen, gij durft het tegen Mij wel eens zeggen, wat mag ik dan **zoo** laag hangen? Het licht is immers **voor** den rechtvaardige gezaaid, Ps. **XCVII:11**. Zonder **troost** en zult gij niet sterven.

6, Voor het laatste, gij zult Mij tot geen partij krijgen ; gij **zijt** Mijn loon, Ik hebbe u **zoo** duur gekocht, en zou Ik Mijn Vaders Raad verbreken? Zou Ik het contract niet voldoen? Zou Ik den Geest bedroeven? Zou Ik het **Woord** valsch maken ? Gij zult Mij nooit tegen krijgen, in uw leven en in uw sterven, **en** als Ik voor u ben, wie of wat zal tegen u zijn ? Rom. **VIII:31**. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen? vs. 33,

III. Nu hebben we ons derde stuk. Is het waar, zal het altijd **zoo** zijn? Ja het is waar geweest van dat er eene Kerk gesticht is geweest, en het zal waar zijn totdat Ik ze in den hemel zal brengen. Hebben we daar **zoo** wel zekerheid van? Ja.

1. Denkt gij niet, dat het zeker is als God het zegt? Zal Hij liegen, die de Overwinninge **Israëls** is ? Neen, 1 Sam. XV : 29, Ps. CXLVII : 3, Hij geneest de gebrokenen van harte, en Hij doet er verband aan, den **eenen** dag **zulken**, en den anderen dag **zulken** verband, Ps. XXXIV : 19, Hij is nabij de gebrokene van harte en Jes. **LXI:1**, gaat naar die gebrokene, zegt God. Wij zeiden, dat het niet alleen woorden zijn, maai ook daden, ja zeker. Jes. **LVII:15**, Ik wone daar die nederige en die gebrokene is. Wat doet Gij er Heere? Ik make ze levendig, Ik geve ze moed, Ik troost ze eens, Ik kweeke ze eens, gelijk een vrouwe haar ziek kind. Ja David, dat gebroken riet, hoe dikwijls ondervond hij het ? Petrus, **hoe** ondervond hij het ? Joh. XXI ; daar aan dat maal als hij den Heere verloochend **hadde**, met dat Hij opgestaan was, **zeide** de **Heere**: gaat, zegt het Petrus, **Marc. XVI:7**. 't Zal wel gaan man, **zeide** de Heere, houdt moed, gij zult nog een martelaar voor Mij worden. 2 Cor. **II:7**, de geesten mogen door

de droefheid niet verslonden worden. Wat voor gekrookte rietjes, die zondatesse, het Kananeesche vrouwtje, heeft Hij ze wel gebroken?

2. Dat fundament **zoo** vast zijnde, waaruit maken wij het nog zeker? uit het barmhartig en zachtmoedig hart, dat de Middelaar heeft. Jac. V :11, ziet dat de Heere zeer barmhartig is. En Jes. LIV, hun Ontfermer zal hen leiden. Komt tot den troon van Mijne barmhartigheid, zegt God, Hebr. IV: 16. Kan een vrouwe haar zuigeling vergeten, dat zij haar niet en ontferme? En schoon zij het **vergate**, **zoo** en zal Ik toch uwer niet vergeten, kleine, Jes. XLIX : 15.

3. 't Kan niet anders als zeker gaan; want God de Vader zendt er Zijn Zoon naar toe, troost die treurigen, zegt Hij. Hij spreekt naar hun harte, daartoe geeft Hij den Zone den Geest, zonder mate, Hier ziet Gij een zieke, bedroefde, **moedelooze**, een die onder 't kruis bezwijkt, gaat, ondersteun ze, zegt de Vader, verbind ze, help ze op, Jes. LXI: 1-3.

4. 't Is zeker, ach zulke gebrokenen gelijken **zoo** naar den gebroken Heere Jezus. Mijn kind! zegt Hij, om uwentwille heb Ik **zoo** gebroken geweest, en gij zijt het om Mij, en zou Ik dan dat zwakke rietje afzetten? Gij **zoudt** in Mijn gebroken offer wel willen kruipen, Ik zal in uw gebroken hart komen.

5. Er is nog een grond, dat Ik het niet breken zal. **Waarom?** Ik ben de Medicijn en Geneesheer; wel, eer dat Ik u zou breken, **zoo** zal ik er liever een pleister van Mijn eigen bloed en gerechtigheid op leggen: Ik hebbe liever Zelfs willen verbroken worden.

Wat zegt gij nu van **onze** drie stukken? Hebben wij nu niet gelijk, voegt de Heere Zich nu niet naar den gang van 't werk? Zal de **geheele** kudde **zoo** niet behouden binnen komen? Gij zult zeggen: ach Heere, zou ik een rietje wezen? Zitten er hier geen, hebt gij de predikatie niet kunnen verstaan? Ge zult zeggen, bevatten; ja ik bevatte het redelijk wel. En hebt ge het dan niet? Ge zult het niet bevatten, **zoo** ge het ondervonden hebt. Gekrookte rietjes, hoe zijt ge **zoo** moedeloos? Gij smijt het **zoo** dikwijls weg. Hoe spreekt ge **zoo** **leelijk**? De Meester roept u, Hij zegt: **zoo** gij komt, Ik zal u geenszins uitwerpen, Joh. VI: 37. Vraagt het aan al Gods kinderen, of het hun niet gegaan heeft gelijk het u gaat. Zijn al die u kennen niet begaan om u te helpen? Spreken ze hunne ondervindingen niet eens uit tegen u? Wel al zijt ge een **gekrookt** rietje, gij zijt evenwel een plantje van God den Vader, dat niet uitgerukt zal worden. Gij zijt een vonkje van Zijn Geest, dat nooit uitgebluscht zal worden, De Heere zal mischien in 't kort u haast eens ontmoeten, en gij zult zeker een

ontmoetinge hebben ten goede, wacht vast. Was er ergens een treurige, een belaste, een donkere, daar ging de Heere naar toe, doe Hij nog op de wereld was. Hebt ge Hem uw leven wel ergens anders gezien? Ach, zegt de Heere, Ik zal Mijne hand tot de kleinen wenden, Zach. XIII : 7. Gij zult zeggen : ik ben geen rietje, ook geen gekrookt rietje. Wat moogt ge al zeggen? Hebt ge dat zoo al vast? Hebt ge niet wat anders in u als voor dezen? Is er niet wat anders in u als de natuur u geven kan, geef de natuur dat, dat ge het zoo bemint? Wenscht gij niet een rietje te zijn? Wat ziet ge er dan in? Waarom wenscht gij het? Hoe is het u zoo bekoorlijk en zoo begeerlijk geworden? Zegt ge niet wel tegen God, al was het nog gekrookt, zooals 't maar recht was; ach dat ik U eens de eere van het werk mocht geven! en zal dat al zijn zonder een gekrookt rietje te wezen? 't Kan niet zijn. Gij zult zeggen : ik ben geen gekrookt rietje, ik ben al gebroken, ik ben in zoo veel zonden geraakt, ik hebbe zoo gezondigd tegen 't licht van mijne consciëntie, tegen de bewerkingen van Gods Geest. Ik antwoorde u: te vallen in zonde, dat is nog niet verbroken te worden; Petrus, Noach, Loth, David, vielen wei in zulke zonden, maar ze waren niet verbroken. Gij zult zeggen : zou iemand in 't grootste verval nóg wel kunnen weten, of hij een gekrookt rietje is? Wij zien dat we het niet al zullen kunnen af handelen, daarom zullen we in een volgende predikatie 't nog wel meer uithalen, en wij zullen het nu daarbij laten, en bidden God, dat Hij het gesprokene belijft te zegenen tot Zijne eere. Amen,

TWEEDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

waarin eenige gevallen en zwarigheden worden opgelost, die in de vorige Predikatie waren overgebleven.

Wij lezen in de Profetie van Jesaja, Kap. L : 4, dat de Heere Jezus zei, dat de Heere Hem een **tonge** der geleerden gegeven had om met de **moeden** een woord ter rechter tijd te spreken.

Welke is eene geleerde **tonge**? 1. Dat is eene zakelijke **tonge**; 't zijn **geene** woorden daar zoo een **tonge** iemand mee ophoudt, maar zaken die dubbel in wezen zijn, elk woord is dubbel en van **gewichte**. 2. 't Is niet alleen een zakelijke **tonge**, maar een geleerde **tonge**; de ongeleerden hebben een winderige **tonge**, maar de geleerde heeft een **tonge**, die als prikkelen en nagelen is, die

diep ingeslagen worden, Pred. XII: 11. De lippen des rechtveerdigen voeden er velen, Spr. X : 21 ; 't geen ze spreken is naar binnen gaande. 3. Een geleerde tonge dat is een gepaste tonge, die niet buiten zijn tijd spreekt; 't is eene tonge, die zijn tijd van spreken en van zwijgen kent; de geleerde tonge zal tijd en wijze weten, Pred. VIII: 5. Hij spreekt een woord op zijn pas, 't is zoo schoon, zoo sierlijk, zoo aangenaam, als gouden appels in zilveren gebeelde schalen, men zou ze er uit stelen of uitlangen, Spr. XXV: 11.

Als iemand een tijdig woord spreekt, dat spreken is dubbel geleerd. 4. 't Is een tonge, die niet alleen zakelijk is, voedzaam en gepast, maar het is een stille tonge. Hoe meer geleerdheid, hoe meer zwijgen, en hoe meer stilte, hoe meer geleerdheid; ze maakt goed gezwets in uitwendige woorden ; de woorden der wijzen moeten in stilligheid aangehoord worden, Pred. IX:17. 5. Een geleerde tonge dat is zoo een tonge, die een gemoed dat wegdruipt weet op te helpen; voor die hun ziele wegdruipt van treurigheid, is een geleerde tonge een medicijne voor 't gebeente, ze is medicijne en olie, Spr. XII: 18; 't zijn zulke tongen, die naar 't harte des menschen spreken kunnen, die als het de menschen zelfs niet uit kunnen drukken, wat in hun harte is, die het dan weten te doen. 't Zijn zulke, die iemand weten te onderschragen, die naar het harte van iemand kunnen spreken, ze spreken gelijk het iemand gaarne heeft. Hoogl. V : 13, Zijne lippen zijn als leliën druipende van vloeiende myrrhe. Ps. XLV: 3, daar is genade uitgestort op Zijne lippen. Zoo een tonge der geleerden heeft de Heere Mij gegeven, zegt de Zoon van God, als Middelaar, opdat ik zou weten die wel te gebruiken, in alle gevallen, waar gij Mij ziet of hoort.

Die stukken zult gij vinden kunnen, als gij leest de predikatiën van Christus, daar ge Hem vindt onder de schare en onder Zijne vijanden. Wij hebben ze alle vijf in deze 21 verzen. Christus spreekt hier tegen Zijne vijanden over den Sabbath. In de 9 eerste verzen spreekt Hij zaken; Hij toont wie den Sabbath had ingesteld, en dat Die ook macht had om ze weer te veranderen; daarop toont Hij hun, die zulke Sabbatharissen waren dat ze niet hadden opgelet, dat de Priesters op den Sabbath niet hadden nagelaten het priesterwerk te doen. Van 't 9 tut het 13 vers, daar had Hij een tijdige en gepaste tonge; daar komt daar een man zitten met eene verdorde hand; steekt ze uit, zei de Heere, en Hij genas ze, zoo tijdig en gepast, Hij zei :zoo iemand een schaap hadde dat in de gracht viel op den Sabbath, gij zoudt het er uithelpen; een mensche is meer als een schaap; gij zoudt wel een schaap uit de gracht helpen, en zou ik dezen man niet helpen? Daarop

toont Hij, dat Hij een **tongehadde** die weinig gezwets had ; daarbij een **tonge** die met de moede ziele handelen zou. Daarop wilden ze Hem **dooden**, maar Hij ontweek het. Hij doet vele **teekenen** en wonderen, de schare was als verzot achter Hem. Hij deed vele krachten aan de **ziele**, maar ook uitwendig; daar Hij 't maar uitwendig deed, spreekt er niet veel van, zei Hij, te moeten weten die profetie lag daar, dat Hij niet zou schreeuwen, noch **Zijne** slem verheffen. Ja Hij kreeg een geleerde **tonge**, die ook een moedgevende **tonge** was: daar lag in de prophetie van Jesaja ook, dat Hij het gekrookte riet niet breken zou, maar Hij zou er wat anders aan doen als breken, De gekrookte rietjes, dat waren eerstbeginnenden in het Koninkrijke van Christus, de vromen in dien tijd, en in alle tijden, eerstbeginnenden, die hunne voeten eerst naar den hemel gezet **hadden**, kleinen, zwakken. Wie is er nog al een **gekrookt** rietje? Overtuigden, geslingerden, die altemets een flikkeringetje geven, altemets een vonkje, altemets schijnen ze uit te gaan, dan liggen ze eens plat tegen den grond. 't Zijn bestredenen, doodigen, donkeren. Och! 't zijn **zulken** die **zoo** staan om het op te geven. Ik en zal 't niet breken, zegt de Heere, maar Ik zal er wat anders aan doen. Ik zal ze niet hard vallen, Ik zal ze hun voedsel niet **benemen**, hunne bewerkingen niet doen ophouden, Ik zal ze tot **geene prooije** laten, die kleinen, van den **helschen** leeuw, Ik zal ze niet **tegenvallen**, maar Ik zal er wat anders aan doen, Ik zal ze troosten, Ik zal het werk gaande houden, Ik zal ze allengskens sterker doen worden, Ik **zal** ze doen opgroeien en ze tot blijdschap brengen. Ja maar, mochten ze denken, mag ik daar wel zeker op gaan, gaat dat **zoo** al vast? Of gij dat al zegt, doet de Heere **zoo**? Ja daar waren Schriftuurplaatsen, die verzekeren dat de Heere het **zoo** zal doen. Ps. CXLVII : 3 en Jes. **LXI:1, 2**, de Heere heeft Mij gezonden om een verband te doen aan de gebrokenen, en die Koning gaf Mij last, en Hij zei: ziet naar de treurigen. Ps. XXXIV : 19, De Heere is nabij de gebrokenen van herten. Hij verbindt ze in hunne smarten, gij kunt er vast op gaan. Wilt gij er exempels van hebben, **geheele** wolken van getuigen zijn er. David, hoe was hij altemets gekrookt! De Heere verbrak hem niet. De tollenaar en anderen, de Heere verbrak ze niet, maar Hij bracht ze tot licht, Hij gaf ze verkwikkinge op Zijn tijd, geheel de praktijk ligt daartoe om ze te verkwikken. Was er ergens een belaste, een treurige, een arme ziele, was er de Heere Jezus meteen niet bij om ze tot ruste te brengen? Tegen die lammertjes en die gekrookte rietjes zegt Hij : veracht den dag der kleine dingen niet. **Zach.IV : 10** en **Zach.XIII : 7**, Ik zal

Mijne hand tot de kleinen wenden. Ik zal ze bij de hand nemen, en -naar God toeleiden. Ja vraagt het al **Gods** kinderen, of ze het **zoo** niet gevonden hebben. Als gij er bij zijt, vraagt ze het eens, spreekt er eens mede, en ziet eens of ze het **zoo** niet gevonden hebben, ziet eens of het hen **zoo** niet gegaan is. En is het zou, ik versta dan niet dat gij **zoo** moedeloos zijt, houd moed; al zijt gij een **gekrookt** rietje, gij zijt evenwel een geplante van Mijn Vader, die niet uitgebluscht zal worden. Een vonkje van Zijn Geest, dat niet uitgebluscht zal worden. Al denkt ge dat ge meer smook van zonden en verdorvenheid geeft als waar licht, ge zijt **evenwel** een **gekrookt** rietje, een glimmend vlaswiekje, ge zult, **zoo** haast als ge in den hemel zijt, **zoowel** bloeien als de **cederboom** op den Libanon, ais Ik zal tot u komen om u tot Mij te brengen. Komt gij maar tot Mij, Ik en zal u niet uitwerpen, 't is in Mijn harte niet opgekomen om u voor 't hoofd te **stooten**, laat het ook in uw harte niet komen. Dat waren de zaken, die wij **zoo** wat uitgebreid hebben.

Laatst zeiden we, dat we de zwarigheden, die het gekrookte rietje maakt, niet af konden handelen, maar dat we, als God het beliefdde, dat in een andere reis zouden doen. Dit is nu de dag, die de Heere daartoe **gemaakt** heeft, en die gelegenheid, die we in Zijne **vreeze** zullen zoeken waar te nemen, om de bedenkingen en zwarigheden van de gekrookte rietjes weg te nemen door een geleerde **tonge**, opdat ze niet langer ongeloovig zouden wezen, maar gelooven.

1. Wat is de eerste zwarigheid, die de donkeren, overtuigden, bestreden, **moedelozen** hebben? Och, zeggen ze, de belofte zou me verkwikken, was ik maar een riet! Dat woord van den Koning vind ik wel, maar ik ben geen riet; 't zou mij verkwikken **zoo** ik een riet was. Och God, dat zou mij een troostrijk woord zijn, en eene honiggrate voor mijne ziele! Ik antwoorde u:

1. Eerst, een rietje kunt gij wezen en het niet weten. Was David geen riet, als hij **zoo** smeekte: doe mij doch smaken de zekerheid van mijne zaligheid door uwe genade, Ps. LI. Was Azaph geen riet, doe hij zei: heeft God vergeten genadig te zijn, Ps. LXXVII: 10. Was **Heman** geen riet (hij wist het in dien tijd niet) doe hij zei: ach Heere, ik ben **zoo** besloten, ik en kan er niet uit, ik ben **zoo** bezet van voren en van **achteren**, Ps. LXXXVIII, Ik antwoorde u:

Ten 2e. Als gij wist dat ge een **gekrookt** riet waart, dan waart gij geen **gekrookt** 'riet meer. **Gekrookt** en verzekerd van zijne genade en de gunste **Gods** te zijn, en gaat niet **zamen**. Dan zoudt

ge eer een eikenboom en een ceder op den Libanon gelijken, als ge verzekerd waart van Gods gunste, liefde en genade; als gij kondt zeggen: ik weet dat God mij genade bewezen heeft, ik weet in Wien ik geloofd hebbe, 2 Tim. 1: 12. Dan kunt ge geen gekrookt rietje, donkere of kleine meer zijn. Ik antwoorde u:

Ten 3e. dit: hebt ge het al uw leven wei kunnen ontkennen; hebt ge het uw leven niet kunnen denken, dat ge een gekrookt rietje waart? Wat roepen, weekheden, aankleven, zoete gaven in 't bidden, wat voor resolutiën ge hadt, als ge het eerst naar God wendde. Denkt eens aan de dagen van ouds, doe gij op uwe knieën een verbond met den Heere maakte, en zei: Heere, U kies ik; zoudt ge doe wel hebben durven zeggen: ik ben een gekrookt rietje?

Ten 4e. Antwoorde ik u dit: bekijkt eens al Gods kinderen die tot licht gekomen zijn. Ze zijn zoo beschaamd over hun verkeerd spreken. Wat heb ik goddeloos gesproken, zeggen ze, en tot oneer van God geweest. Die nu ook zoo goddeloos spreken, zouden ze daarom geen gekrookt rietje kunnen zijn?

Ten 5e. Antwoorde ik u: zou het u niet dierbaar zijn, dat ge genade moogt hebben, hoe eer, hoe meer, hoe liever, zijt ge er niet ziek om? Och ja, Heere, zult gij zeggen, daar ben ik ziek om, Och dat ge mijn God in Christus waart! Och dat toch mijn werk goed was!

Ten 6e. Antwoorde ik u: zijt ge niet anders als ge tevoren waart, als ge voorhenen waart? Bezit ge niet wat meer als de natuur kent, als de natuur u geeft of geven kan? Eindelijk

Ten 7e. Hoe worden in 't Woord de gekrookte rietjes genaamd? Verslagene, verbrijzelde, weeke, vleeschen harten! Kunt ge wel met vrijmoedigheid zeggen, dat ge onder die niet en zijt?

II. Dat is de eerste bedenkinge en zwaarigheid opgelost. Ik geloove niet dat er nu veel in u overblijft, of ge moet moedwillig zijn, maar in den grond niet. Ja, zult ge zeggen, daar blijft nog zulken stuk over. Wel wat dan? Als ik een gekrookte rietje was, ik zou dan de waarheid van die belofte ondervinden, dat God mij naar het harte zou spreken en dat Hij tot mij zou komen om mij op te richten, maar ik vind het recht anders, Het is of de Heere mijn vijand is, de vromen stooten mij voor 't hoofd, 't is of ze een afkeer van mij hebben, mijne consciëntie is mij tegen, ik en vinde niet ééne belofte in geheel den Bijbel, die voor mij is; en dat is vrij al een sterke aandrang van de kleinen, ik ondervinde de belofte niet; wat raad? Ik antwoorde u:

Vooreerst. Gij zijt nog niet ontslapen, wie weet wat er nog

-in Gods raad voor u is? Vraagt het anderen, die ook zoo waren? of ze tot geen licht gekomen zijn. Ps. XCVII: 11, Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid, ende vroolijkheid voor de op-rechten van herten,

Ten 2e. Hebt ge dat al vast, dat het u al tegen valt? Is er wel iemand daar de Heere door **Zijne** knechten en kinderen zooveel beslag af laat maken, en van al die in de gemeente zijn die er door zijn, elk slaat zijne hand aan u. Daar zal niet een dienaar Gods zijn, of zijn meeste prediken zal voor die ziekelijken wezen, voor die kleinen; is het dan u al tegen?

Ten 3e. Antwoorde ik u: schepseltje, vraagt het eens die zoo mismoedig spraken, hoe ze nu zijn. Hebt ge geen exempel voor u van iemand, die uit de duisternisse tot opgeklaardheid is gekomen? Immers ja, en denkt dan: laat ik zwijgen, God mag het mij ook eens geven.

Ten 4e. Antwoorde ik u: als de Heere dat zei, dat Hij het niet breken zou, Hij zei niet dat Hij het in één dag zou doen. Weet ge niet, dat God Zijn tijd heeft, op welken Hij het doet? Hij wacht, opdat Hij u genadig zou zijn, Jes. XXX: 18. Hij zal alle dingen schoon maken op zijn tijd, Pred. III: 11. God zal het doen als 't meest tot Zijne eere is, als Hij weet dat gij Hem meest eere geven zult.

Ten 5e. Ik antwoorde u: de Heere belooft u niet gauw te ondersteunen. Waarom? Ach de Heere ziet zoo gaarne de kleinen hunne tranen, hun weekheid; Hij hoort zoo gaarne hun kindertaal; Hij doet het, opdat het altemaal uit hun hart zou komen wat er in is. 't Kananeesche vrouwtje, de Emmausgangers, daarom Wierden ze niet meteen vertroost,

III. Ja zeggen ze, daar blijft evenwel nog al een zwaarigheid als een steen op mijn harte. Ik ben al gebroken, 'tis gedaan met mij. Ach God, wat ben ik verachterd! Ach Heere, wat heb ik Uw Geest bedroefd! Ik heb tegen mijn consciëntie en tegen 't licht van Uwen Geest gezondigd; ik ben zwaar gevallen, daar is niets meer in mij overig om te sterken, 't is al gestorven wat er was, ik ben al mifn zoetigheid kwijt, Is 't waar? dan is 't zwaar. Is 't waar? Ja, zegt ge, ik blijve er bij. Dan antwoorden we u:

Vooreerst, niet alleen de gekrookte rietjes kunnen zwaar vallen, maar mannen die geacht waren pilaren te zijn. Een Noach, Lot, David, Petrus, hoe zwaar zijn ze gevallen!

Ten 2e. Zijt gij gebroken? Wel zegt God, Ik breke daarom het verbond der genade niet, dat blijft vast; al zijt gij trouweloos, Ik ben getrouw, 2 Tim. II: 13. En de Middelaar blijft getrouw. Al zijt gij

gevallen, de wortel der zake blijft evenwel in u ; al valt de rechtvaardige, hij wordt daarom niet weg geworpen, Ps. XXXVII : 24.

Ten **3e**. Wilt ge wel in de zonde **blijven** liggen? Ach Heere! neen, zult ge zeggen. Worstelt ge er niet over? Denkt ge ze niet te ontgaan? Zegt ge niet, verlos mij van den booze en kunt ge dat niet misschien wel allerhartelijkst bidden? Zegt dan : verblijdt **u** niet over mij, mijne vijandinne, ben ik gevallen, ik zal wederom opstaan, **Micha VII** : 8. **Petrus**, Lot, David, heeft de Heere ze niet opgericht?

IV. Nog eens, de vierde zwaarigheid ; iemand zal zeggen, ik heb **zulken steenen** harte; wat de Heere doet, het en beroert mij niet ; 't is of ik verstokt en versteend was, daar is kwalijk iets dat me drukt. Ach ik heb **zulken** verhard harte. Het is schrikkelijk, **zoo** gij de waarheid spreekt, gij moet het maar niet zeggen, als het **zoo** niet en is; gij moet consciëntie maken van in 't geestelijke te liegen **zoowel** als in 't lichamelijke. Zegt ge: ik spreke de waarheid; 't kan wel wezen, dan hebben we een woord of twee.

1. Daar is onderscheid tusschen een hart dat hard is of **hardigheid**. Daar is onderscheid tusschen een hart dat als een steen is, daar is geen weekheid in, en een hart daar hardigheid in is, dat gaat gepaard met nog eenige weekheid, met droefheid en zuchten. Gij **zoudt** over de hardigheid en 't gebrek van weekheid niet zuchten, **zoo** gij geen **gekrookt** rietje waart. Jes. **LXIII** : 17, Waarom verstokt Gij onze herten? Hoogl. **V** : 2, Ik sliep, maar mijn **herte** waakte.

2. Daar is onderscheid tusschen de **onvromen** en de vromen; in de **onvromen** is de hardigheid hun natuurlijk, en in de vromen is het bij **toeval**. Is er geen onderscheid tusschen de hardigheid van een steenrots en de hardigheid van het ijs? Schijnt de **zonne** op een steenrots, ze blijft hard, ze zal niet smelten; maar schijnt ze op het ijs, het zal meteen smelten. Kinderen **Gods**, komt de Geest werken, dan smelt gij weg, al moest ge over uwe hardigheid klagen. Dan maakt God **u** wel gelijk een David, een Petrus, ze Wierden **zoo** bedroefd, en Petrus **zoo** vol liefde tot den Heere, dat hij zich op de alwetenheid van den Heere moest beroepen, Joh. **XXI** : 7,

V. Eene vijfde zwaarigheid : **zou** iemand die in het allergrootste verval is, wel kunnen weten dat hij een **gekrookt** rietje was? Zou er nog wel een **blijkje** zijn dat ik nog niet gebroken ben, en dat ik niet gebroken zal worden? Ja, het is niet te zeggen aan wat **teere** en fijne draden dat de genade hangt. 't Is ook niet te zeggen aan wat grove draden dat de inbeelding hangt. Weest **zoo** slecht als ge wilt, al is het voor u verborgen, uwe genade, anderen zien het wel, al durft gij het niet uitspreken, uw tranen spreken, uw **klachte** die gelijk. Gij zult zeggen, dat en voldoet mij nog al niet, zegt het mij

doch eens of ik een **gekrookt** rietje ben, dat niet verbroken zal worden. Ik antwoorde **u**, ge raakt in zooveel ongelegenheid als ge wilt, kortelijk dit :

1. Als gij daarover klaagt, als gij het naar uw oordeel vast moet stellen dat ge geen genade hebt, **zijt** ge er bedroefd over, of is het u tot blijdschap? Ik weet zeker dat gij er bedroefd over **zijt**. Dan **zijt** ge een riet dat niet gebroken zal worden.

2. Kunt ge het gemis, het gebrek van **Gods** gunste wel dragen, of is 't u ondragelijk ? Wat dunkt u, als God uw vijand is, kunt ge dat gemakkelijk dragen, of kunt ge het niet dragen ?

3. **Zijt** ge wel ergens mee voldaan als met de gunste **Gods**, al gaf God **ukroonen**, zegt ge niet, ik moet meer hebben, dat is God niet!

4. Blijft de Heere Jezus uw toevlucht niet in nood en dood? Ais 't op een klemmen komt, is dan de Zone **Gods** uw eenige toevlucht niet ?

5. Hebt ge **Gods** naam en zaak niet lief, zoudt ge er niet wel wat voor willen uitstaan, zoudt ge er niet wel alles voor willen opzetten, als de nood **u** daartoe riep?

6. Kunt ge wel wederkeeren tot de wereld en tot uw vorig leven, tot uw oude leven?

7. Kunt ge uw staat wel geheel en al wegwerpen? Is er niet wel iets in uw leven gepasseerd? Zegt ge niet wel : kreeg ik het eens **weêr**, mocht ik er de zoetigheid nog eens af smaken?

8. Zoudt ge uw onzeker deel wel willen missen voor al dat onder de zonne is, en zoudt ge dan geen riet wezen?

Onthoudt het, **zoo** ge kunt, het zal uw stok en uw staf wezen, om **u** te ondersteunen, al was 't dat ge in 't dal der **schaduwe** des doods ging. De kleinen zeggen : ik wil mij altijd onderzoeken, als ik in strijd ben, of als ik onder verberginge van **Gods** **aangezichte** ben, of als mijn verdorvenheden en zonden gaande zijn. Wel dat en past dan niet ; als gij in strijd **zijt**, dan en past het niet, dan ziet ge altijd zooveel leelijkheid in **u**; als gij in de verberginge van **Gods** **aangezichte** **zijt**, wel dan **zijt** ge niet bedaard, en als gij in zonden gevallen **zijt** en met verdorvenheden te worstelen hebt, dan **zijt** ge beroerd,

Wel arme zondaar, **zijt** gij een steenrots in plekke van een rietje ? Wel arme zondaar, al **zijt** gij een steenrots, gij zult door den hamer van **Gods** almacht verbroken worden. Wordt gij hier niet verbroken door boetvaardigheid, gij zult hierna dan in de helle gebroken worden door **Gods** rechtvaardigheid. Wilt gij geen **gekrookt** rietje zijn, wat **zijt** ge ongelukkig !

Wil God nu die gekrookte rietjes niet gebroken hebben, wat zijn de Predikanten ongelukkig, die geen genade hebben, die het

werk van Gods Geest rekenen voor geestdrijverij en gemaaktheid ! Ze mogen de handen der goddeloozen niet stijven, noch de rechtvaardigen niet bedroeven, of ze laden bloedschuld op hen, Ezech. XIII : 22.

Vromen, weest niet meesterachtig, veracht de **kleinen** niet ; ze hebben veel meer ijver en **teêrheid** als de sterken ; ze hebben zoo veel uitvluchtjes noch consideraties niet om voor God uit te komen als gij. Een Nicodemus, die kleine, kwam beter uit voor de zake Gods als Petrus die groote in de genade. Vromen, gij zijt ook klein geweest, gij weet hoe het u toen ging ; als er eens een onder de verstandigen u droeg in uwe zwakheid, ge dankte er den Heere voor. Slaat geen **kleinen** voor het hoofd, oordeelt niet meesterachtig er over, **spreekt** hun leidinge noch hun bewerkingen niet tegen.

Kleinen, verkwikt u met deze belofte ; als ge daar achteraf zijt in een hoekje, denkt dan: God zal het gekrookte rietje niet breken.

Nu het andere, als 't God belieft, op een anderen tijd, en ik wenschte dat het de Heere aan ons en u **zegene**, tot Zijne eere om Zijns Naams wille. Amen,

DERDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21.

Het gekrookte riet en zal Hij niet verbreken, ende het rookende lemmet en zal Hij niet uitblusschen, tot dat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinninge. Ende in Zijnen Name zullen de Heidenen hopen.

WIL lezen Spr. X : 25, De **rechtveerdige** is een eeuwige grondvest. Zoo los als de staat der goddeloozen is, zoo vast is de staat der vromen. Den **eenen** zoudt ge wel wegblazen van de aarde, maar de andere, al 'kwam er een wind uit de helle, ze zouden niet bewogen worden. Vrome menschen zijn dikwijls sterke menschen, en somtijds zijn ze zeer zwak; de sterken zijn dikwijls heel sterk, maar de zwakken zijn dikwijls zeer zwak. Waar zijn de sterken sterk in?

1. In hun bidden; een krachtig gebed des **rechtveerdigen** vermag veel, Jac. V : 16. Gen. XXXII : 26, Ik kan U noch ik zal U niet laten gaan, zeide Jacob, 't en zij dat Gij mij zegent.

2. Ze zijn uitermate sterk in hunne liefde. Ge hebt uw leven zulken liefde niet gezien. Komt de wereld en biedt ze al het goed

van haar huis hun aan, ze zouden ze 't eenemaal verachten; die liefde is sterker als de dood, hare kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren, Hoogl. VIII : 6, 7. Ze zijn niet te scheiden van de liefde Gods, laat er komen wat er kan, door hoogte, door lengte, noch diepte, noch breedte, Rom. VIII : 35—39.

3. Ze zijn zoo sterk in hun couragie; moet ge tegen sterke vromen op, dan moet ge tegen leeuwen op. Zou zoo een man, als ik, vlieden, zeide Nehemia, Neh. VI : 11. Ze zijn standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, 1 Cor. XV : 58. Ze zijn moedig als een jonge leeuw, zegt Salomo, Spr. XXVIII : 1. Ze zijn als de paarden in de wagens van Pharao. Hoogl. I : 9.

4. Ze zijn sterk in hunne lijdzaamheid, en in 't dragen van hun kruisje; zij verdragen alle dingen, en ze zwijgen Gode: al gingen ze in een dal der schaduwe des doods, ze zouden niet vreezen, Ps. XXIII : 4.

5. Ze zijn sterk in hunne hope; ze hopen alle dingen, ze hopen op hope tegen hope, met Abraham, Rom. IV : 18. Wij zijn maar vreemdelingetjes, zeiden ze, wij zijn niet thuis, maar de God der hope zal ons eens helpen, Hebr. XI. Op hope tegen hope; ze zeiden, wij dienen een God die machtig is om ons te redden, Dan. III : 7. Grond of geen grond, welaan; al doodde Hij ons, Job XIII : 15.

6. Ze zijn zeer sterk in hun geloof; ik weet op wien ik staat make, zeggen ze, 't is God, die de onfeilbare is, die machtig is te doen 't geen Hij belooft, Rom. IV : 20, 21. Abraham gaf God de eere, geloovende dat Hij machtig was te doen 't geen Hij beloofd hadde. Ze overwinnen de wereld met hun geloove, 1 Joh. V : 4.

Gelijk de sterken zeer sterk zijn; zoo zijn de zwakken zeer zwak. Waarin? Daar de sterken sterk in zijn. Ze zijn dikwijls zoo zwak in hun bidden; 't is een gebroken hart, een gebroken gebed. Ze bezwijken in hunne liefde, ze plachten beter te wezen; tevoren plachten ze zoo trouw te wezen, nu dikwijls zoo ontrouw. Ze zijn zoo zwak in hun couragie; hun hart is zoo neergebogen, Ps. XLII : 12. Ze zijn zoo zwak in hunne lijdzaamheid; ach Heere, zeggen ze, ik en kan niet, ik ben ten einde, mijne kracht is vergaan! ik kan niet langer, hoe lange zal 't nog wezen dat ik moet blijven zoo? Ps. VI, LXXIII en Jer. XII. Ze zijn zwak in hope; ze hebben geen hope, mijne hope is vergaan van den Heere, Kl. III : 18. Ze zijn zoo zwak in hun geloove; ze kunnen op Gods Woord geen staat maken. De Heere moest zeggen, waar is uw geloove, kleingeloovige; waarom hebt gij gewankeld? Matth. XIV : 31.

De Heere vertoont de zwakken onder prenten, onder vogeltjes, onder tortelduifjes, kleine kindertjes, plantjes, jonge boompjes,

wijngaardrankjes ; onder 't gewas zijn ze als een rietje, een gekrookt rietje; onder de brandstofje als een rookend vlaswiekje, een lemmetje, 't is als iets dat wil branden en het schijnt uit te gaan, het geeft meer stank en rook als licht. De sterken zijn schuldig de zwakken te dragen. Is er een Predikant die sterk is, of een sterk Christen, die moet die zwakken dragen, gelijk de Heere gedaan heeft; alzoo heeft Hij ons een exempel nagelaten om ook alzoo te doen, Joh. XIII: 15. De vromen, als ze een gekrookt rietje zien, ze moeten het niet breken, maar zoeken het te ondersteunen. Nu hebben we te zien, hoe die zwakken als een glimmend vlaswiekje zijn. Wij hebben tevoren gezien, hoe de Heere omtrent die gekrookte rietjes handelde ; nu moeten wij zien, dat Hij de glimmende vlaswiekjes niet uit en bluscht ; van den een zegt de Heere: Ik en zal ze niet breken, en van de andere : Ik en zal ze niet uitdooven. 't Is een raar stukje.

Eerst hebben we daarin te zien een glimmend vlaswiekje of een rookend lemmetje, wat dat is. Dan wat het geestelijk vlaswiekje is. Dan waarom worden zulken bij vlaswiekjes vergeleken? Dan den rook van het vlaswiekje. Dan waarom ze rookende vlaswiekjes en zoo vol rook zijn. Dan wat de Koning hun aandoen zal. Dan de reden waarom dat' Hij ze zou niet uitblusschen zal. Dat zijn onze zeven stukjes.

I. Wat een natuurlijk vlaswiekje is.

II. Wat het redelijk en geestelijk is.

III. Waarom zulke vlaswiekjes genoemd worden.

IV. Wat hun rook is.

V. Waarom is het vlaswiekje rookende en zoo vol rook?

VI. Dat rookend vlaswiekje zal de Heere niet uitblusschen.

VII. De reden waarom Hij 't niet uitblusschen zal. Gij ziet wel dat dit stukje groot van inhoud is.

I. Wat is een lemmet en een vlaswiekje natuurlijk? Ge kent het licht elk wel. Een vlaswiekje heeft een dun peultje van buiten ; het vlas is van buiten groen, het is een groen gewas, eer het gedroogd is tot vlas, en als 't gedroogd is, dan is 't dor en gering; 't is niet veel in achtginge bij de menschen, 't is zeer gering, 't is gemakkelijk aan brand te steken, en, is het schielijk in brand, 't is ook gemakkelijk weer uit te blusschen; hoe klein het vuur ook is, het heeft zijn warmte. Die peultjes van die vlaswiekjes, als ge ze aan brand steekt, die liggen daar te glimmen, daar komt geen kooltje van ; lange geglimd hebbende, zoo begraaft het zich, komt er een wind op, daar vliegt een deel van weg, maar 't hardachtige blijft liggen; roert ge de assche eens om, ge ziet er iets glimmen,

ge ziet er eenig vuur in. In den ouden tijd, zoo 't schijnt, deden ze gelijk als wij 't katoen bereiden, zoo bereidden ze dat tot lampen, en ze leiden er een lemmetje in, en daar deden ze dan olie van olijven in, en ze staken het aan brand, dan gaf het een licht. Deden ze het in het roet of in het vet, 't welk doe zoo bekend was als nu, als 't licht aan den hemel ontbrak, als ze het dan aanstaken, dat roet smolt als 't brandde, dat was dan een kaarse naar de mate van het roet en naar de dikte of **dunte** van het **lemmet** zoo gaf het licht.

11. Nu **zoo** staat het met het natuurlijk lemmet. Wat is nu een redelijk geestelijk lemmet, of vlaswiekje? Dat is **zoo** **Christi** doen; het kwam net overeen met de profetie van Jes. XLII: 3. Die profetie wordt hier toegepast. We zullen **u** niet ophouden over de reden, waarom hier een lemmetje en ginder een vlaswiekje wordt genoemd; we hebben **u** daar al reden van gegeven, zoo gij er op gelet hebt.

Daar worden bij Jesaja en in Christus tijd door verstaan de uitverkorenen, en de eerstbeginnenden in de genade; die lemmetten worden overtuigd, verslagen, ze schreeuwen eens uit: wat zullen wij doen? Die onder den hoop waren, ze zeiden wat zal dat zijn? Ze Wierden twijfelmoedig, ze waren in hun eerste bewerkingen, veranderingen en overtuigingen des **Geestes**, in Christus tijd, en in onzen tijd, en in alle tijden; daar komt twijfelmoedigheid in hun harte, ze malen, ze hebben hunne gedachten, hunne overleggingen, ze weten niet wat ze doen zullen, ze zuchten eens, ze hinken eens op twee gedachten, ze zouden wel willen naar God gaan; 't zijn dan **zulken**, die geestelijke vlaswiekjes, die in hun eerste begin zijn, in hun eerste overtuigingen en roeringen, ze hebben kleine genade.

III. Ons derde stuk is, waarom worden die nu bij, vlaswiekjes vergeleken?

1. Die vlaswiekjes zijn **zoo** gering in hunne oogen, en in 't oog van de wereld. Wel wat zullen deze, zegt de wereld. Ze zijn **zoo** gering in hun oog, ze durven niets goeds van **zichzelf** denken, ze **vreezen** dat nog al dat ze ondervinden zal overgaan, en in 't oog van de wereld zijn ze een verachte fakkel, Job XII: 5. Ik ben als een verachte fakkel geworden, **zeide** Job.

2, Al is een vlaswiekje gering, 't is evenwel een bekwame stoffe om te lichten. Ik zal **u** nog tot een licht maken, zegt God, al zijt ge een **rookend** lemmet, gij zult uw licht nog laten **lichten**; ach, een klein vuur hoe **grooten** hoop houts steekt het aan! Let dan eens: daarom worden ze bij vlaswiekjes vergeleken, omdat al zijn

ze klein, ze zijn evenwel de rechte stoffe om wat groots te worden.

3. Een vlaswiekje is daartoe geappropriëerd en bereid om een licht te worden, Gij zit en schreit en bidt, vlaswiekjes, zegt God, en weet ge dan niet dat Ik u bereid hebbe, om een licht voor Mij te worden? Die ons **tot ditzelve** bereid heeft is God, 2 Cor. V: 5. Ik hebbe er u toe geroepen, zegt God, naar Mijn eeuwig voornemen en genade, 3 **Tim. I: 9**. Ik hebbe u geroepen tot heerlijkheid en deugd, 2 **Petri I: 3**. Gij ziet het niet vlaswiekjes, maar God ziet het.

4. Men wacht dat een lemmet brandt, vlaswiekjes, zegt God. Ach, Ik wachte het van u, dat gij licht wordt, de ware vromen wachten het, de wereld wacht het; wel hoe lange, zegt God, zult gij nog zoo wezen, waarom breekt ge niet door? De wereld wacht het van u, we verwachten van u wat anders als van ons, zegt de wereld; de vromen wachten het ook, die zeggen, die kleinen, daar verwachten we wat goeds van, ze mogen zoo klein wezen als ze willen.

5. Een lemmetje, als het opgestoken wordt, het geeft een klein lichtje bij den zonneshijn, maar als het donker is geeft het zoo grooten licht, dat het verlicht allen die in den huize zijn, Matth. V: 13, Zoo doen die 'kleinen ook, ze lichten alle die in het huis Gods zijn; ze mogen eens zeggen, onze lampen gaan uit, maar, God zij geloofd, het is nog de oordeelsdag niet, Matth. XXV: 8. Als 't maar in dit leven gezegd wordt: ik zie geen licht in mij; **wel gij zijt nog niet dood, zeggen we.**

IV. Nu, als zoo een lemmetje in brand is, het geeft zooveel rook. Welke zijn daar nu de redenen van, dat het geestelijke vlaswiekje, die vrome menschen, die er toe geappropriëerd en bereid zijn van God, en een bekwame stoffe **zijn** om te branden, als ze in brand gestoken zijn van God, dat ze dan zooveel rook van zich geven? We vinden in 't natuurlijke dat een weinig **brand**-stoffe veel rook veroorzaakt; hoe kleiner licht hoe meer rook het verwekt, en het is evenwel licht. Al **de vromen** hebben hun licht, maar ze hebben ook hun smook, de zwakken niet alleen, maar ook de **grooten**; de **grooten** in de genade hebben ook rookende lemmetten geweest, ze hebben ook gerookt; de kleinen hebben ook hun genade; en hun rook bij hun genade. Gij zult zeggen, wat is dan rook? Dat zijn al hun verdorvenheden; meent ge dat hun genade **al** hun verdorvenheid wegneemt? **Ze dresseert** en schaaft ze, ze neemt het ruige van buiten zoowat weg, maar van binnen zit ze **zoo** vast, is nog **zoo** bij een begenadigde; ze schreien er **over** dat ze **zoo** verdorven zijn, dat er van hun oude **nature** nog

zooveel dampen en sprankels overig zijn, dat ze zooveel zonden hebben. Hun genade gaat gepaard met veel verdorvenheden; dat is nu het rookend lemmetje.

V. Waarom wordt een kind Gods bij een rookend lemmetje vergeleken?

1. Zeggen we, al schijnt een lemmetje bijna uitgebrand te wezen, en gij ziet er smook af, ge stelt vast dat er nog vuur aan is. Een vroom kind Gods in 't begin, gij ziet er dikwijls zulke verdorvenheden in, maar men ziet ook dat er vuur in is; in die rookende lemmetjes is dikwijls zooveel vuur als in een brandend. Wat voor vuur? Ach, ze hebben zulke vurige overtuigingen in hun harte, hun harte is zoo heet in hun binnenste, Ps. XXXIX : 4. Wat voor vuur nog? Zulke vurige klachten over hun verdorvenheden, Rom. VII: 14. Hoe ben ik dan zoo vleeschelijk verkocht onder de zonde! Wat nog al? Ik ellendig mensche, wat aal ik nog gaan doen! wie zal mij verlossen uit het lichaam der zonde en des doods, vs. 24. Niet alleen een vuur van klachte, maar een vuur van heilige begeertens, en worstelen met God als Jacob.

2. Een rookend lemmetje geeft niet alleen rook, maar daar is warmte bij; gij zult nooit een rookend lemmetje zien, of gij zult er warmte hebben en kunnen voelen, hoe klein dat iemand in de genade is, gij zult er warmte vinden; ze hebben liefde tot God, ontferming over hunne naasten; al zijt ge niet doorgebroken, zegt ge niet, ik wou, dat ik al doorgebroken was? Ze hebben zulk een liefde voor Gods naam, en zaak, en kinderen; ze kunnen zeggen als de Emmausgangers eens zeiden : en was ons herte niet brandende in ons, ais Hij met ons over den weg ging, en tot ons sprak, en ons de Schriften opende? Luc. XXIV : 32.

3. Een rookend lemmetje toont niet alleen dat daar vuur en warmte is, maar het heeft zijn brand, of daar komt een flikkeringetje als iets dat in de pijp brandt, het hervat, daar komt een glimmetje; men zegt: het is uit, maar daar komt weer een rookje en een vlammetje. Zoo is 't hier ook; gaat bij de allerzwaksten, gij zult ergens nog een lichtje vinden; hun oprechtheid, hun nederigheid, hun zuchten over hun verdorvenheden, de tranen die langs hun wangen loopen; ja altemets gaan de sterken wel van hen met een kloppend gemoed, zoodat ze moeten zeggen, ik ben zoo niet als die kleinen, ik heb die voorzichtigheid, en die oprechtheid niet, en die weekheid.

4. Een lemmetje is van Verscheidene draden; zoo zijn die geestelijke rookende lemmetjes, ze stichten en verwarmen malkander; de eene zegt eens, gij hebt genade, en de andere, gij; en een

ander, zou dat wel kunnen zijn, als iemand **geene** genade **hadde**? Ze stichten malkander meer als de sterken. Wilt gij 't eens zien in zoo een paar? Ziet op de Emmausgangers : ze waren **zoo** benauwd, ze gaan buiten de stad, en ze sterken en stichten malkanderen, Luc. XXIV.

5. Och armen! een **rookend** lemmetje, ge kunt het **zoo** gemakkelijk uitblusschen. Neemt maar een bluschvatje, gij kunt ze gemakkelijk uitblusschen ; als gij ze maar wat hard en meesterachtig behandelt, gij slaat ze meteen tegen den grond; zet er zulke bluschvaatjes niet op. Paulus **zeide**, 1 Cor. VIII:11, Wilt ge dan uwen broeder, voor welken de Heere gestorven is, door uwe **meesterachtigheid** doen verloren gaan? Rom. XIV; gij moet er voor staan, gij moet er eens mede schreien, gij moet er medelijden mede hebben, en **zijt** gij opgericht, gij moet ze mede zoeken op te richten. Bluschte de Heere die rookende lemmetjes wel uit? Neen. Hoe gemakkelijk was een Thomas, dat rookende lemmet, uit te krijgen? Had de Heere maar eens Zich aan hem niet willen **toon**en, **daar**mede zou zijn geloof opgehouden hebben. Hoe zou het Petrus gemaakt hebben, had de Heere niet voor hem gezorgd en gezegd: gaat, zegt het Petrus, dat Ik opgestaan ben, **Marc. XVI : 7.**

6. Komt een **rookend** lemmetje maar bij het minste vuur, gij kunt het gemakkelijk aansteken; **zoo** een kind **Gods**, dat met verdorvenheden wandelt en maar kleine genade heeft, komt er een vrome bij, hoe gemakkelijk is het aan te steken? Hoe gemakkelijk kon het lampje van Petrus aangestoken worden? Hoe gemakkelijk kon eene schreiende Maria aan het graf aangestoken worden? Zoodat ze moest zeggen, Rabbounie, **zijt** Gij dat, o mijn Meester? Job. XX : 16. En Petrus, Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefhebbe, Joh. XXI : 16. En de Emmausgangers: en brandde ons **herte** niet in ons, als Hij tot ons sprak op den weg, en ons de Schriften opende? **Luc. XXIV : 32.**

7. Ten laatste, een **rookend** lemmetje stinkt, zoodat het belet een ruimen ademtucht; die geestelijke lemmetjes ook ; daar is een damp van verdorvenheid bij. Komt ge eens bij die kleinen om ze te behandelen, ge zult er **zooveel** zonden bij vinden; ze zijn traag, ijverloos, vadsig; ze zijn disputeerziek, ze leggen tegen alles in den wind; wilt gij ze eens troosten, ze zeggen, gij **zijt** mede **al** nietige **vertróosters**, ik **zal** nooit beteren, gij kunt mij niet helpen, en ik zal nooit gelooven dat God mij helpen wil. Wilt gij zulke rookende lemmetjes eens zien? Let dan op Mozes : hij bidt, hij staat daar voor de zee, Pharao en zijn volk was achter hem, en **terzijden** de klippen, hij riep tot God; daar hadt ge zijn licht en

vuur, hij vertoonde een vonkje; maar hij had ook zijn smook, Num. XX, wat wankelt ge, zegt God? daar staat hij voor de rotse, hij moest ze maar eens aangesproken hebben, maar hij slaat op de rotse, vs. 8, 11. David bij Abimelech, daar maakt hij zich gek; wat een smook, maar Psalm XXXIV, die hij bij die gelegenheid gemaakt heeft, daar had hij licht. Jona, wat een smook had hij? hij vlucht, hij wou niet gaan naar Ninevè; maar in den buik des visch, daar hadt ge zijn licht; ik zal Hem loven, **zeide** hij: het lemmetje brandde nog, David, Ps. XXXI: 23, **zeide**, ik ben afgesneden van voor Uw **aangezichte**; daar hadt ge zijn rook; maar roepende tot God, **zoo** verhoorde Hij mij: daar hadt ge zijn sprankeltje genade, Ps. CXXXVIII: 3. Die zeven Gemeenten in Azië en die vier kandelaars, die evenwel hun licht hadden, gaven meer smook als licht; *en* van die Gemeenten moest de Heere zeggen, Ik hebbe uwe werken niet vol gevonden voor God, daarom bekeert u haastelijk, Openb. III: 2, 3. Wat een smook! Wilt ge nog een **rookend** lemmetje zien, beziet dan Paulus, Rom. VII Hij rookte **zoo**, dat het **hemzelfen** verveelde; wilt ge **er** zijn vonkje bij zien; Ik doe het niet, zegt hij, 't geen ik doe ken ik niet, ik zucht er over. Ja ik zal u nog meer zeggen: daar zijn er wel **die** vol rook zijn, **zoodat** ge nauwelijks de minste genade ziet. Waar kunt ge de genade van een Salomo zien, als hij de veelheid der wijven lief **hadde**, en als zijn harte leidde tot andere goden? Bezie eens een Simson, wat vondt ge er weinig genade, als hij die **Delila** liefhadde? Behalve dat, waar vondt ge de genade van David in zijn hoogmoed en overspel? Het koste aan **70.000** menschen hun leven.

Wat is de verdorvenheid dikwijls groot, en de genade is altemets **zoo** weinig, dat ge altemets mistrouwen en haast geen geloof en vindt, dat ge passie in plaats van betrouwen vindt? Bekijkt den **Propheet Jona** eens, mijn toorn is billijk ontstoken tot der dood toe. Is uw toorn billijk ontstoken, **zeide** God? ja Heere, billijk, zegt hij, Kap. IV: 9. Wat dunkt u van Jobs rook in zijne benauwdheid, Job III. Wat dunkt u? 't is haast niet te vinden waar de genade was. Daar hebt ge nu een **rookend** lemmetje, en waarom dat ze er bij vergeleken worden.

VI. Wat zal er de Heere aan doen? Zal Hij gelijk een mensch doen, daar een stinkende kaarse is, hij bluscht ze uit, of doet ze weg? Of zal Hij doen gelijk de onvoorzichtige vromen doen, er een bluschvaatje opzetten? Of gelijk de Pharizeën? Of als de duivel, die door zijne verzoeken er een bluschvat opzet? Of zal Hij doen **gelijk** zij zelfs doen? Ze zeggen, mijne verdorven-

heid wint het. Of zal Hij doen gelijk Mozes? Zonder barmhartigheid verbreekt hij ze. Zal Christus ook zoo doen? Neen. Hebt ge geen lammetje om te offeren, zegt de Heere, brengt een tortelduifje; hebt ge geen volmaaktheid, brengt een lemmetje. Wat zal dan de Heere er mede doen? Uitblusschen? Neen.

1. Hij zal het zacht handelen, Hij zal het niet al te streng doorstrijken; is er eene Samaritaansche vrouwe die in onkuischheid geleefd heeft, de Heere streek ze niet hard door, Joh. IV. Wordt er een vrouwe die in overspel gegrepen is, gebracht, Joh. VIII, de vrouwe kon het niet ontkennen; vrouwe, **zeide** de Heere, heeft u iemand veroordeeld? Neen Heere zegt ze; **zoo** en veroordeele Ik u ook niet, **zeide** de Heere; niet dat Hij die onkuischheid voorsprak. Komt de Heere bij Petrus, Hij strijkt hem niet te hard door, Hij zegt niet, gij verloochenaar, gij vervloeker van **uzelven**; maar Hij **zeide**, hebt ge Mij lief? is de kole nog in het harte, is er nog een vonkje, en dat vraagt Hij maar driemaal, Joh. XXI, o hoe zacht handelt de Heere! och armen! daar zijn altemets meesterachtige vromen, die weten die kleinen zou door te strijken; Ik zal 't niet doen, zegt de Heere, ik kan het niet dragen. Als de Heere Thomas ontmoette, streek Hij hem wel door? Ik zal het niet gelooven, zegt hij, voor dat ik 'Hem zie en voele; acht dagen daarna komt de Heere en zegt, Thomas, weet ge wel wat ge gezegd hebt? Ach mijn Heere en mijn God! **zeide** hij; weest niet langer ongeloovig, maar gelooft, **zeide** de Heere, Joh. XX: 27, 28. Ik en zal u niet uitblusschen, ik weet wat maaksel dat gij zijt, Ps. CIII: 14.

2. Zegt de Heere, hoe gemakkelijk dat ge uit te blusschen zijt, zoo zal Ik voor uw vonkje zorgen, dat het niet uit en gaat. Hoe zorgde de Heere voor die Cananeesche Vrouwe? En voor Petrus? En wilt ge er nog een of twee hebben? Hoe zorgde de Heere voor dien Godslasteraar Paulus? Hij **zeide** tegen Ananias: gaat naar Paulus, ziet hij bidt, hij is mij een uitverkoren vat, Hand. IX:II en 15. Hoe zorgde die allerliefste Heere voor dien kamerling? Hij **zeide** tegen Philippus, gaat toe **ende** voegt u eens bij dien wagen, en spreekt dien man eens aan, Hand. VIII: 29.

3. De Heere zal ze in al hun verdorvenheden dragen. Meent gij, dat de Heere ons niet en draagt in onze verdorvenheden? Hij draagt ons gelijk een moeder haar kind draagt, doch met kastijdinge. Ik verdroeg u, al zijt ge een Thomas, een Petrus: Ik verdroeg u, al hebt ge Mij verloochend, zegt de Heere, Ik zal u daarom niet verloochenen.

4. Eindelijk, 't is te zeggen, ik zal 't opblazen, zoodat het eindelijk tot een **vlamme** wordt. En in der waarheid, **zoo** doet

de Koning; Hij doet het allengskens tot een grooter licht worden; Hij geeft dat hun bewerkingen wat grooter worden; dat ze wat meer schijnsel geven ; Hij geeft dat hun genade in de oogen van de menschen wat beter begint door hun verdorvenheid heen te stralen. Daar staan twee olijftakjes; wat zijn die? 't is de bediening van het Oude en Nieuwe Testament, en die gieten gedurig olie in het harte, zoodat er een vlammetje gezien wordt; en zoo zullen ze allengskens gebracht worden tot den staat der volmaaktheid; hier zijn ze dikwijls vol confusie, Matth. XXVI : 56. Daar loopen al de discipelen van den Heere weg; en Hand. V, daar laten ze zichzelf slaan en geeselen om des Heeren wille. Ziet daar, ziet ge nu dat de Heere het niet uit en bluscht.

Nu moesten we reden geven, waarom Hij het niet uit en bluscht. We zien dat we het niet af kunnen doen, dat zevende en laatste stukje,. de reden zullen we dan over laten, waarom de Heere een kind Gods met kleine genade en groote verdorvenheid niet en breekt, maar ze een' moed en harte in 't lijf spreekt. En gij die groote genade hebt, al hebben die kleinen verdorvenheid, bluscht ze daarom niet uit; ze zijn licht al meer tot eere van God als gij. Nu, ik hope dat de Heere het gesprokene zegenen zal aan ons en ulieden tot Zijne eere om Zijns Zoons wille, Amen.

VIERDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin het zevende en laatste stuk, in de vorige Predikatie overgebleven, te weten de Reden, waarom dat de Heere het **rookend** Lemmetje niet zal uitblusschen, verhandeld wordt, en dan de Toepassing.

WIJ lezen, Joh. VI : 44, Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, die Mij **gezonden** heeft, hem trekke. De Heere Jezus is 's Vaders Knecht, Hij wilde gaan, als Zijn Vader **zeide** gaat; ziet hier ben Ik, o! mijn God, om Uw welbehagen te doen, Ps. XL: 9. Hij nam **Hemzelve** die eere niet aan, Hebr. V: 4. Als Hij ging, zoo ging Hij tot de Zijnen, die Hem van den Vader gegeven waren, aan welke Hij beloofd was, doch het meeste gros nam Hem niet aan, Joh. I: 11. Trouwens, hoe zou een zondaar kunnen komen ? Hij is er noch gewillig, noch genegen, noch machtig toe. Wat ik doe, zegt hij, dat altoos niet; zou ik

mij bekeeren, den weg naar den hemel opslaan! Ik late dat, voor die een ander oordeel hebben. Men zou denken, zouden er onder **dezulken** wel komende menschen zijn? ja, en die dikwijls zulke gedachten gehad hebben, en zulke woorden gesproken hebben, en gezegd, ik altoos nooit vroom worden; ja daar zijn er dikwijls meer onder als onder de burgerlijken ; de Tollenaar wierd het voorwerp, en de **Farizeër** niet, **Luc. XVIII : 14.** Dat godlooze kind wierd het voorwerp, en 't burgerlijke kind niet, **Luc. XV.** Gij zult er onder **zulken** slag van menschen niet alleen zien komen, maar ze **loopen.** Ach! zeggen ze, ik ben **zoo** blij dat ik komen mag. Ach! zeggen **ze,** dat mijn komen maar recht was! Ik wou dat ge het mij **zeide,** **zoo** het niet recht is; hoe blijde zou ik zijn, dat ge mij waarschuwde ? Als gij dat nu ziet, wie doet dat, zegt de Heere Jezus? 't is de trekkinge des Vaders; als gij het aan de natuur **toeschreeft,** gij **zoudt** God verloochenen ; hij zou God verloochenen, als hij God den Autheur van de genade niet en noemde. Gij hebt ons gemaakt (**ende** niet wij) tot Uw volk en de schapen Uwer weide, **Ps. c : 3.**

Die dan komen, ze zijn in 't eerste **zoo** uitermate klein, hun beginseltje is **zoo** gering, maar hun laatste is groot. Wat zijn ze in 't begin bezet met 'angst, kommer, strijd? **Zoo** een komende ziele, zij komt al en zij weet het niet; de Heere is geworden hare toevlucht in nood en dood, zij is niet te voldoen als met **Gods** gunste in Christus, zij kan niet weer tot de wereld **keeren**; en och Heere, zegt zij, mijn ooge heeft iets van U gezien, mijn oore heeft iets van U gehoord, ik kan niet teruggaan. En al is **zoo** een nog **zoo** klein en nog **zoo** geslingerd, en zij mag met nog **zooveel** verdorvenheid bezet zijn als zij wil, die tot Mij komt, zegt de Heere Jezus, Ik zal hem geenszins uitwerpen, **Joh. VI : 87.** Ik wil niet hebben dat het in uwe gedachten zal komen dat Ik **u** voor 't hoofd **stooten** zal, kleinen. Ei, wees niet mismoedig, Ik zal uwe genade voeden en bewaren tot in eeuwigheid : **zoodra** zijt ge in de genade niet, of Ik zal **u** onder de stralen van de Zonne der Gerechtigheid doen groeien en rijp worden, en ze zal blijven tot in eeuwigheid. Dat getuigt de Vader van zijn Knecht, en Hij zegt, Hij zal **u** ondersteunen, Hij zal u niet voor 't hoofd **stooten,** hoe klein dat ook uwe beginseltjes zijn ; 't zal wel gaan, mijn Knecht zal komen, op de zendinge van zijn Vader, en die zal spreken gelijk zijn Vader van Hem gesproken heeft. Met dat Hij kwam, **zoo** gaat Hij **denzelfden** tekst prediken uit **Jes. XLII : 3.** Gelijk zijn Vader van Hem gezegd heeft, **zoo** gaat Hij ook spreken; kleinen, zegt Hij, meent gij dat ik Mijne hand van u zal aftrekken? Och neen, heeft mijn

Vader gezegd, Ik stem het toe, Ik zal het gekrookte riet niet verbreken, noch het rookend lemmet of vlaswiekje uitblusschen, totdat Ik het oordeel zal voortgebracht hebben tot overwinninge: en in Mijnen naam zullen de Heidenen hopen. En gelooft gij den Vader en Mij niet? Ende de Getuige in den hemel is getrouw, de Geest, Ps. LXXXIX : 38. Gelooft ge de drie Getuigen in den hemel niet? en de drie Getuigen, die op aarde zijn, niet? Vraagt het dan aan al die gekrookte rietjes en rookende lemmetjes geweest zijn, of ze het zoo niet ondervonden hebben, en of ze zoo niet waren gelijk gij nu zijt. Mijn Vader heeft het gezegd, en Ik bevestigte het, en gij zult er niet een tegenkomen, die gekrookte rietjes waren, of ze zullen 't getuigen, en zoo zijn de getuigenissen eenparig; ze zullen het u zeggen, zoo er een tekst in den Bijbel waarachtig is, zoo is 't deze. Hoe klein, geslingerd en met wat verdorvenheid een kind Gods te worstelen heeft, God heeft ze vastgezet, en er doorgeholpen, zoodat Hij ze wel tot juichen gebracht heeft; gij zult het zoo vinden.

Het gekrookte riet hebben we u getoond, en gezien wat een riet en wat een gekrookt riet was; en waarom ze zoo genaamd worden, en hoe de Heere er mede handelt. Wij zijn bezig u het rookende lemmet te toonen; we hebben u het lemmet getoond, en den rook, en dat het meer stank als licht geeft, en dat de Heere het niet uitblusschen zal, en daar kunt gij zeker en veilig op aangaan, het is gegrond op alle gezonde redenen, tegen alle zwarigheden die gij bij zoudt kunnen brengen, tegen allen, die u zouden zoeken dit te ontnemen.

't Lemmet wat is dat? Het is hier een redelijk, zedelijk, geestelijk lemmet. Wie waren het? 't Waren die menschen, die bekeerd wierden onder de bediening van Christus en Zijne apostelen; daar Wierden nu en dan krachten gedaan, daar geschiedden teekenen en wonderen Gods onder de menschen; die het nooit in hun harte hadden om te komen, die kwamen; die te voren vijanden van 't komen waren, die worden er nu mee bezet, Wat waren 't voor menschen? 't Waren een deel slechte, geringe menschen, hier en daar een verschovene; gelijk David, hij was de kleine en hij was bij de schapen, ja die moest komen; gelijk een Jozeph, een geringe, een gehate van zijne broeders; gelijk die knechten en die dienstmaagden, daar David hem zoo mede vernederde, 2 Sam. VI: 22. Met één woord het was het verachte, het onedele dat God uitverkoren had, het arme van de wereld, die eenzaam leefden, die onder geene societeiten van menschen van eenige kaliber gerekend Wierden, 1 Cor, 1 : 26-28, Niet alleen waren de lemmetten eerst

beginnenden, maar ze hadden zulken rook. Wat is rook en smook te zeggen? Ach hunne genade blonk zoo weinig, ze waren nog niet gelijk de brandende lampen in het heiligdom, ze straalden niet door in kennis, geloof, heiligmaking, standvastigheid, maar ze baarden meer rook als genade, daar waren zooveel sprankels van verdorvenheid in hen, zooveel losse en verkeerde concepten, zooveel dwalende concepten, zoodat men van hen begon te denken, is er wel waar vuur in? Kan 't wel waar vuur zijn, dat met zooveel verdorvenheid gepaard gaat? Mag men ze wel rekenen onder de bekeerden? Voor een waar Sioniet? Voor een rechten onderdaan van den Koning; is zulk een wel onder 't volk te tellen? Men begon onder de vromen van hen te melden: de een zeide, hij is goed; de tweede, hij is kwaad; een derde zeide, 't is nog vroeg; een vierde, ik wil 't er nog niet voor opgrijpen; een vijfde, ik wil er evenwel de hand nog wat aanhouden; een zesde, ik ben al zoo dikwijls bedrogen, ik zal wat wachten, is het een werk van God, dan zal het wel voor den dag komen; een laatste zeide, zou daar genade zijn, daar zooveel smook is, daar de natuur nog zoo zondig is, daar ze zoo zondig zijn in het hart, mond en conversatie, gij ziet overal hun rook opgaan.

Op al die zaken ziet de Heere, en Hij zegt, laat er zooveel rook zijn als 't wil, Ik zal 't evenwel niet uitblusschen; maar Ik zal er wat anders aan doen, Ik zal zacht spreken. Hoe zacht sprak Hij tot dat kind Gods dat zulke verdorvenheden gehad had? Hoe was 't? Petrus hebt gij mij lief, 't was wel zacht. Hoe zacht handelde de Heere Thomas in dat groote feil? in zijn ongeloof en desperaat spreken? Kom hier Thomas, zeide de Heere, waar is uwe vinger, waar zijn uwe handen? Steekt ze in Mijne zijde, en zijt niet meer ongeloovig, maar gelooft, Joh. XX: 27. Behalve dat Hij 't niet uitblusschen zal, zoo zal Hij liever voor dat vonkje zorgen. Hoe zorgde Hij voor Petrus. Hebt ge Mij verloochend Petrus, Ik u niet; gaat, zegt het Petrus, zeide de Heere, dat Ik opgestaan ben. Paulus, die Godslasteraar, zijn vonkje stond om uit te gaan, hij at niet in drie dagen en nachten; Ananias, gaat naar den man, zegt God, en zorgt er voor, hij kan dat niet alleen dragen. De discipelen en de vrouwen, hoe droeg de Heere hen in hunne zwakheid? Ik zal ze kweeken, zegt de Heere, en door den adem van Mijn Geest opblazen, en 't zoo maken dal uwe genaden zichtbaarder zullen wezen als uwe verdorvenheden. Mozes breekt zonder barmhartigheid de gekrookte rietjes, die eischt volmaaktheid in de Wet; Ik niet, zegt de Heere Jezus; kunt gij geen volmaakt lam ten offer brengen, brengt een paar schreiende tortelduifjes. De pharizeën, de

duivel en de wereld, die blusschen zulke menschen uit, en ze zeggen, laat ons hen drukken; de onvoorzichtige en meesterachtige vromen die slaan ze ook wel eens voor 't hoofd ; maar, zegt de Heere, laat den duivel en de wereld, en de onvoorzichtige vromen dat doen, Ik niet.

Gij zult zeggen, is dat veilig; mag ik het wel aannemen? Ja, het zijn dingen, die hun **volkomene** zekerheid hebben, Wat zekerheid? Zekerheid van exempels, van teksten, van redenen, ondervindinge. Wij zeiden in de aansprake, 't is goed dat iemand te kerk gaat, zoodat zijn harte tot de zaken gebracht worde, maar hij is nog veel gelukkiger, als hij te kerke gaat, dien God de zaken tot zijn harte brengt. Daar is zekerheid van in 't Woord. Ps. XXXVII : 24, al valt de rechtvaardige, hij wordt daarom niet weggeworpen. Ezech. XXXIV : 31, zegt God, gij nu, o schapen, schapen Mijner weide, gij zijt menschen, maar Ik ben uw God. Gij zijt een arm, sukkelend schepseltje, wil de Heere zeggen; maar Ik zal om uwe gebreken Mijn Geest niet wegnemen, noch Mijn Verbond niet verbreken. Jak, III : 2, Wij struikelen allen in vele. Daar is ook **een** zekerheid van exempels, oude en nieuwe, ja een **geheele wolke** van getuigen is er rondom ons. Ziet die gekrookte rietjes en die rookende lemmetjes in de eerste Wereld al in 't begin; wat een smook en stank gaf Adam en Eva? Nadat ze verbrijzeld waren, ging God ze met de belofte verkwikken, maar niet uitblusschen. Noach, Loth, David, Salomo, Jeremia, wat een rook gaven ze? **Jona**, die **korzele** propheet, die **zooveel** gelijk in zijne **oogen** had, **Jona** IV.

De Heere ging ze niet uitblusschen. Wilt ge de nieuwe bekijken, beziet dan de apostelen des **Heeren** en let op Petrus, hij ging uit de zale niet als met zijn krop vol tranen na de verloochening. Daar komen een paar rookende lemmetten hij den Heere, de een zei, zoo Gij wilt, Gij kunt mij helpen, en de andere zei, **zoo** Gij iets kunt, zoo helpt mij ; de een twijfelde aan den wille, en de andere aan de macht van Christus, Matth. VIII : 2 en **Marc. IX** vs. 22. In wat een rook waren ze in het hofje? Kunt gij niet één ure met Mij waken, zei de Heere, Matth. XXVI : 40. Die lemmetten gaven **zulken** stank, **bluschte** Hij ze wel uit? Neen, doe **was er een** troostelijk excuus, de geest is **wel** gewillig, maar het **vleesch** is zwak, vers 41. Daar is niet alleen een zekerheid in 't Woord, maar ook een zekerheid door redenen. **Als** iemand eerst bekeerd wordt, en de genade in het harte heeft, en de force van de verdorvenheden gaande worden, zoodat het vonkje **zoo** klein is dat zij het er **zelven** niet voor durven rekenen, waarom zal het de Heere dan nog niet uitblusschen?

1. Eerst, omdat het een vonkje van God is, die goede gave komt van boven, Jac. 1: 17, Hij heeft dat vonkje door zijn' Geest aangestoken, en denkt gij dat God eenig werk in de **nature** of in de genade zal beginnen om het te breken ? denkt ge dat God iemand zal aansteken om hem uit te blusschen ? denkt ge dat God eenig werk zijner handen zal breken ? Hij steekt niemand in 't harte aan om dat licht onder een bed of korenmaat te blusschen of te **dooven**. Ik heb nooit gevonden dat God het werk zijner handen heeft uitgebluscht, noch gij ook niet.

2. Een tweede reden is: ach het is tot Zijne eere, dat Hij het eerst in u gewrocht heeft; dan is het tot Zijne eer, dat Hij het onder al die verdorvenheden weet aan te houden. Dat God op zee in een' storm een kaarse wist aan te steken, en dan dat Hij ze deed blijven branden, waarover zoudt gij u 't meest verwonderen? Zou het niet over alle beide zijn? Dat God zegt, daar zij licht in de duisternis, is het tot Zijne **eere** niet ? Dat Hij 't zegt in al de wassende tentatiën, is het niet tot prijs van de heerlijkheid Zijner genade? Eph. 1:6.

3. De derde reden is: daar zit een zegen in dat rookende lemmetje: daar zijn nog eenige goede dingen in voor **den** Heere. Als iemand een wijnstok ziet daar een bos druiven aan is, verderft ze niet, zegt Hij, daar is nog een zegen in, Jes. LXV :8. Al zijn ze **zoo** bezet met verdorvenheden, daar is nog wat goeds in, gelijk in 't kind van Jerobeam, voor den Heere den God Israëls; in dat vonkje is wat goeds, daar is zulk eene oprechtheid in, ze zijn **zoo** gevoelig, **zoo** consciëntieus; daar is zulk eene **achtinge** in voor den Heere, verderft ze niet zegt God, Ik wou dat ge het in uw harte begreep, en daarin **weglei**. Gij zoudt wel verzekerd willen zijn met dat ge maar overtuigd zijt, gij zijt meteen wel een vonkje, maar gij weet het niet dat er wat goeds in **u** is.

4. 't Kan anders niet wezen, het komt overeen met den **zachtmoedigen** aard van den Heere Jezus. Leert van Mij dat ik zachtmoedig ben, Matth. XI: 29. Hij is nooit hard noch **stuursch**, hij is **zulk** een barmhartig Hoogepriester, Hij kan geen schare van honger zien bezwijken; en zou Hij dan eene ziel zien bezwijken? Hij zou ze liever met Zijne flesschen en appelen verkwikken, en met Zijne linker- en rechterhand ondersteunen.

5. Hij brengt dat kleine vonkje tot wat groots. Laat het zulk een **grooten** eikenboom wezen als het wil, wat een klein spruitje was het in 't eerste? Laat er nog zulk een groot vuur wezen, wat een vonkje was het in 't begin? Laat er nog zulk een groot mensch wezen, wat een klein kind was hij, als hij geboren wierd?

Hoe klein en gering is dikwijls de genade Gods in 't begin, maar in 't laatste zal ze vermenigvuldigd worden.

6. 't Kan niet anders wezen, want een rookend lemmet kost zooveel als een sterk Christen; ze kosten zoowel 't bitter zielslijden als de sterkste Christen; die tekst past op beide, 1 Cor. VI vs, 20, Gij zijt duur gekocht. Weet gij wel, rookende lemmetten, dat ge het bitter zielslijden kost? 't Kan niet anders wezen.

7. De Heere Jezus is nog gedurig voor hen in 't werk bezig, in dat bidden: Vader vergeef het hun, het is geen studie, ze plegen de zonden wel, maar 't is geen opzet. 1 Joh. II:1, 2, Mijne kindertjes, Ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet en zondiget, maar meent ge dat gij daarop zondigen moogt? 't is opdat gij niet bezwijken zoudt. Hebt ge gezondigd, gij hebt een Voorspraak bij den Vader, die heeft een rantsoen voor de zonde, ja voor de zonde van de geheele wereld.

8. Eindelijk, de H. Geest is tevreden bij zulke vonkjes te wonen. Ze zijn Gods tempel; Ik ben tevreden, zegt de Geest, bij al die verdorvenheden in uw hart te wonen, en Ik zal ze allengskens breken.

Kunt ge het nu niet vatten? Jawel, zult ge zeggen, gij dringt mij zoo aan; ik wou dat ge mij zoo niet aan en drong, ik hebbe zooveel zwaarigheden, dat ik er niet door en kan. Wel, ik zal er u door helpen zoo ik kan.

Ik zou uw prediken kunnen gelooven, en 't zeggen van Christus en de belofte zou mij kunnen verkwikken, was ik maar een rookend lemmet, zult ge zeggen, maar daar scheelt het mij aan, dat ik denke dat ik geen rookend lemmetje ben, Wilt ge het weten? Weet ge waar ge het aan zult kennen?

1. Aan 't oordeel van de wereld. Gij komt wel bij de wereldsche menschen, wat zeggen die van uw vonkje? Wat oordeelen ze van u? 't Is, het zijn menschen die hun belang niet en weten noch verstaan; wilt ge mede gek worden, zeggen ze, of zijt ge het al? 't is een teeken, dat ge een lemmetje wordt. Wat zegt de wereld? Ik had er zulk een goed gezelschap aan, en ik had ze zoo lief, 't is jammer dat wij ze niet meer in ons gezelschap kunnen hebben, en gij begint ook zoo van hen te spreken.

2. Kunt ge het weten aan het oordeel van bedreven vromen, die de genade in die kleinen in haar begin, in haar doorbreken en in haren groei kennen; gij kunt het van de grooten weten, als ge daar uw hart eens tegen uitgesproken en tegen uitgeschreid hebt. Wat zeiden ze? Hebben ze u uitgebluscht en voor het hoofd geslagen; of zeiden ze: houdt moed, het werk heeft bij u een aanvang genomen, ge zijt op den weg des Heeren, het heeft

mij ook zoo gegaan? Is **dat zoo, ge** zijt vast een **rookend** lemmet; want ze hebben **zooveel** teerheid om u niet te bedriegen.

3. Die zijn rookende lemmetten, die **zoo** spreken tot God en menschen van hunnen verloren staat; hun oog en hart is er over met tranen bezet, ze zien **zichzelf**en niet anders als een zondaar. Ach God, zeggen ze, mijne carmazijnroode zonden, wat zal ik er mede doen, ik ben uwe liefde niet waard ! Hoort het en onthoudt het, gij zult het **zoo** vinden.

Ja, zal een ander zeggen, **zoo** ik een **rookend** lemmet ben, ik durve daar nog al niet op afgaan, op het lichtje, dat ge mij gegeven hebt. Och God! de **minste** occasie die er is, geheel mijne **nature** is gaande; wat al passie, toorn, **mismoed!** ik smijte het meteen al weg; zou ik er dan niet **voor** bekend moeten zijn, **voor** een zaad dat de Heere gezegend heeft? ik late het **zoo** bitter slecht liggen, ik ben ook slordig in mijn leven. Ik antwoorde u:

1. Als dat elk zag en **u** daarvoor kende, voor een zaad dat van den Heere gezegend is, dan zoudt ge geen **rookend** lemmetje zijn, maar eene brandende kaarse en toortse zijn, en een licht dat schijnt in een krom en verdraaid geslachte. Meent gij, dat die vonkjes van elk **zoo** gekend worden?

2. En in allen **gevallen**, kunt ge klagen over uwen gebrekkelijken, onheiligen en onwaardigen wandel, zonder een vonkje van genade te hebben ?

3. Wilt gij 't uwe verdorvenheid wel gewonnen geven ?

4. Als ge bij alle **occasiën** **zoo** zondig zijt, hoe **zijt** ge dan ? Slaat uw harte er niet over? Als ge het slaan van iemands pols in zijne hand zag en voelde, zoudt ge **daarmede** zijn leven niet bewijzen? Zou uw harte dan **zoo** slaan en geen leven hebben ? Zoudt ge **u** niet wel aantasten, dat ge **zoo** zondig **zijt**? **Zijt** ge er niet beschaamd over voor God' en menschen?

Nog eens; ge zult zeggen: klemt mij **zoo** niet, dringt **zoo** niet aan, **ik zou uw** woord wel ingang laten hebben, maar ik moet zeggen, ik en durve niet; want mijne verdorvenheid die heerscht over mij. Ik **zal u** antwoorden twee wezenlijke antwoorden. Kent ge de heerschappij van de zonde wel? Kent ge het zondigen uit zwakheid wel? welke is ze als ze heerscht, en welke is ze als ze kwelt? weet ge 't of kent ge 't niet? of wilt ge het niet weten? Dat is ze als ze heerscht : als de zonde in **u** heerscht, dan zult ge lachen over uwe verdorvenheden, gij zult blijde zijn als gij de zonde doet; **gij zijt** niet te stuiten, men mag **u er** niet over aanraken, gij wilt hardnekkig in de zonde voortgaan ; **gij zijt** een arme slave van den duivel, gij doet de zonde met studie, gij zijt boos als iemand u

zou willen stuiten of ontdekken; gij wenscht dat ge **zoo** blijven moogt, dat elk **zoo** was als gij; gij wenscht wel dat er geen een vroom mensche was, ja dikwijls wenscht ge, dat er geen Predikant noch geen Bijbel was, ja dat gij geen consciëntie hadde, en dat er geen God en was, en gij zoudt uw beste wel doen, dat elk het zou zien dat ge **zoo** schrikkelijk zondig zijt, en gij zoudt boos worden als iemand u overtuigde. Ligt ge nu onder de heerschappij of niet? als dat waar is, wij en willen het u dan niet opdringen dat ge een rookend lemmet zijt. Een tweede antwoord : kent ge, weet ge de zonde, die kwellende, drukkende en uit zwakheid is? Dan is ze kwellende, als gij dat **zoo** voelt, Gal. V : 6, Ach Heere ! het vleesch begeert **zoo** tegen den geest; en Rom. VII : 20, Dat ik doe, en wil ik niet, ik geef er **geene** approbatie aan, ik **hate** het, de zonde is het voorwerp van mijnen haat en vijandschap, Heere! Ik worde gevangen gevoerd, ik worde weggesleept, ik wou wel dat ik beter was, maar mijne verdorvenheden wassen, ze zijn **zoo** sterk, ik kan ze niet te boven komen; Ik, ellendig mensche ! wie zal mij verlossen van het lichaam **dezes** doods? vers 24. Is het **zoo** niet? altemets is **Amelek** eens de sterkste, en altemets Israël, dan ben ik eens onder, en dan eens boven. Zijt ge **zoo**, 't is **eën** goed **teeken**, de zonde heerscht niet in u.

Gij zult zeggen, ja maar ik blijve te lang in mijne verdorvenheid liggen, ik valle te dikwijls in dezelfde zonde. Ik antwoorde u: Jozeph's broeders, hoe lange bleven ze in de zonde van broedermoord ? en wat al zonden kwamen daar nog bij ? Ze hadden hem wel niet vermoord, ze hadden hem verkocht, en in hun harte lag het doch, hij was vermoord; ze hadden dat **zoo** al vast gesteld, het duurde wel vijftien jaren eer er hun harte over gaande wierd; en dat die mannen genade in hun harte **hadden**, dat en durft immers niemand tegenspreken? doe hun harte gaande wietd, doe was 't, nu zoekt God het bloed van onzen broeder, wiens benauwdheid wij zagen als hij ons om genade bad, Gen. **XLII**: 21, 22.

David, wat gaat hij lange in dien moord van Uria en 't overspel van Bathseba, eer het hem op zijn harte kwam. De moord, dat duurde wel zeven of acht maanden, en het overspel kan wel tien of twaalf maanden geduurd hebben, tot God het hem deed zien; doe **zeide** hij, Ik hebbe gezondigd, 2 Sam. **XII**: 13. Zegt ge, ja maar ik val dikwijls in dezelfde zonde, de heilige mannen **Gods** hebben niet alleen eens, maar meer in een en dezelfde zonde gevallen. Petrus, tot driemaal toe verloochent hij zijnen Heere. Abraham in 't stuk van zijn huisvrouw wel tweemaal. Loth in 't stuk van zijn dochters tweemaal. Zij'n uw verdorvenheden **dikwijls**

dezelfde, **zoo** moet ik dit tot uw verkwikkinge zeggen : dat er meer verdorvenheid van God in ons gelaten wordt **als** genade, meer droesem als genade. Gal. V zult ge een meerder getal van **verdorvenheden** vinden als genade, daar de vruchten des **vleesches** en des **Geestes** opgeteld worden ; bij de werken des vleesches staat dan nog, tnde diergelijke, maar bij de werken des **Geestes** staat het niet.

Gij zult zeggen, daar ligt nog al iets op mijn harte. Gij zult zeggen, zou ik wel een vonkje zijn, ik vrees dat ik nog **zoo schrikkelijk** zal vallen, ik heb dikwijls zulke **occasiën** om tot zware zonden te komen, ik **vreeze** dat God Zijne hand nog van mij zal trekken, en dat ik **zoo** schrikkelijk zal zondigen? Daar beware God **u** voor, maar

1. Gij **zijt** er niet te goed toe om tot goddeloosheid en tot **goddelooze** daden te komen. Ik antwoorde u :

2. Daar is niet eene belofte in den **geheelen** Bijbel dat God er **u** voor bewaren zal ; geen een kind **Gods** heeft eene belofte, dat hij van God bewaard zal worden voor ergerlijke zonden.

3. Waakt **ende** bidt, opdat ge in geen verzoekinge en komt, Matth. XXVI : 41.

4. Als gij nog al vielt in een ergerlijke misdaad, dat neemt daarom het zeggen van Christus niet weg, dat Hij 't **rookend** lemmet niet en zal uitblusschen.

5. Dan naar mate van uw misdaad moet ook de mate van uw belijdenisse en ootmoedigheid zijn.

Ziet daar geliefden, blijft nu het zeggen van Christus niet waarachtig, dat Hij het gekrookte rietje niet breken en zal, en 't rookende vlaswiekje niet uit zal blusschen? Wel wereld, foei moet ge hebben, dat ge om een' kleinen rook een groot licht wilt uitblusschen, daar God om veel rook het niet uit en **bluscht**. Foei wereld, dat ge dat vonkje van uwe consciëntie **zoo** haat, dat ge het voor fimelerij rekent, Foei moet ge hebben; gij zoudt wel alle man bijeen willen hebben om het uit te blusschen in **Gods** kinderen. Foei moeten die Predikanten hebben, die de gekrookte rietjes **zoo** onzacht behandelen, die de gekrookte rietjes niet alleen zoeken te breken, maar ook op de rookende lemmetjes een biuschvat zetten, **zoodat** er noch leven noch couragie in hen is. Foei moeten die meesterachtige vromen hebben, die, omdat die rietjes en die lemmetjes juist naar hunne bewerkingen niet geleid worden, ze tegenvallen. Dat wil de Koning niet hebben. Wat zullen het die predikanten zwaar hebben, die de handen der goddeloozen sterken, en de vromen bedroeven ! de predikanten moeten zelfs zoeken ondervinding

te hebben, ze mogen die kleinen voor 't hoofd niet stooten. Wat is een predikant gelukkig, die van God een tonge der geleerden gekregen heeft, om gelijk zijn Meester met den moeden een woord ter rechter tijd te spreken. De Heere zeide eens, het is binnen drie dagen het Pascha; maar wij zeggen, het is binnen drie dagen het Avondmaal. Laat dit u tot een voorbereiding dienen, toetst er u aan. Oordeelt of gij een gekrookt rietje zijt, of gij een rookend vlaswiekje zijt. Zoo ja, gaat naar 't Avondmaal, in ootmoedigheid, en de Heere zal u niet breken, totdat Hij het oordeel zal voortgebracht hebben tot overwinninge. God zegene dit Zijn woord aan ons en aan ulieden om Zijns Zoons Jezus Christus wille, Amen!

VIJFDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Het gekrookte riet en zal Hij niet verbreken, ende het rookende lemmet en zal Hij niet uitblusschen, totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinninge. Ende in Zijnen Naam zullen de Heidenen hopen.

Wij lezen, 2 Cor. XII : 9, dat God tot Paulus zeide, Mijne genade is u genoeg; want Mijne kracht wordt in zwakheid volbracht. Zijt gij zwak, Ik hebbe kracht, Ik zal u bijstaan en te hulpe komen. Simsons kracht was in zijn haar, maar der Christenen kracht is in Christus.

Als iemand genade vindt in de oogen Gods, dan gebruikt hij dezen tekst als een schild om al de vurige pijlen des boozen uit te blusschen, en als een wapen, door welke hij al den tegenstand, die duivel, wereld, en zijn eigen verdorven harte, dat nog het slimste is, verzinnen kan, afkeert en tegenstaat. Als een mensch genade gevonden heeft in de oogen Gods, zoo komt de duivel, wereld, en zijn eigen verdorven harte en zegt: gij zijt zulken grooten zondaar, en zoudt ge durven denken dat ge genade in de oogen Gods gevonden hebt? wel, zegt de Heere, antwoordt dan: ik diene een God die zijns gelijken niet en heeft in 't vergeven, Hij vergeeft menigvuldiglijk, Jes. LV:7. Ik heb een' Middelaar, die er zijns gelijken niet is in 't zaligmaken, Hij kan volkomenlijk zaligmaken, Hebr. VII:25. Zegt uw harte en de duivel, gij hebt geen geloove of geen liefde tot God; wel weet ge niet te antwoorden, zegt de Heere; kan ik niet zeggen, dat ik het hebbe, ik kan evenwel zeggen, ik zou niets liever wenschen; al heb ik het niet in klaarheid,

ik heb evenwel een gebroken harte, en ik voel een vonkje van liefde Gods in mij. Ja, zegt het harte en de duivel, zou gij genade hebt, wel 't is zoo klein dat de Heere er niet eens op en acht ; hoe zegt de Heere Jezus, dat bevel heb Ik van Mijn Vader, dat Ik het gekrookte riet niet en zou breken, en 't rookende lemmet niet en uitblusschen. Ja, zegt het hart, zoudt gij genade hebben en zoudt ge u zoo vol verdorvenheden alle dagen en uren vertoonen, wat is er een smook en rook in al de uitgangen van uw harte? Antwoord : dat beken ik, ik ben vol verdorvenheden; maar ik heb een Heere, die al mijne verdorvenheden draagt bij mijne genade, die zegt: mensche, Ik hebbe het geweten dat ge zoo verdorven zoudt zijn. Ezech. XXXIV: 31, Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide, gij zijt menschen, maar Ik ben de Heere uw God, Daarop zegt het harte, ja gij genade! Uwe genade zal maar zoo lang duren als zulken leven, die u altemets eens behandelen en ondersteunen, en als zulke leeraren leven, die een talent hebben, geschikt naar uw humeur, maar als die weg zullen zijn, dan zullen het uwe ooggen zien, dat uw vonkje vanzelf wel uit zal gaan, en uw rietje breken. Antwoord: de Heere Jezus, die zooveel op Zich genomen heeft en 't al uitgevoerd, Die zal mij staande houden, al nam Hij zulke schepsels weg die mij ondersteunen, en al nam Hij de bediening weg, die naar mijn harte is, daarom zal ik niet vergaan. Wel zegt de Heere, Mijne kracht wordt in zwakheid volbracht. Daar is er geen een van die Ik genade geve, of Ik zal ze tot triumf brengen; mijn stuk en zaak, wat er ook is, wat tegenstand dat er ook is, elk zal 't zien, dat Ik niet rusten zal, vóór dat Ik alle beletsels, die tegen Mijn rijk aankomen en tegen de bewerkingen van Mijn' Geest, om die te blusschen, zal t' onderbrengen. Wel Heere ! zegt daarop zoo een ziele, laat ik dan in alle omstandigheden raken, ik mag dan wel zeggen, op den berg des Heeren zal 't voorzien worden, Gen. XXII: 14. Doet mij geen moeite aan ; ik wil nu zoo niet zijn op degenen die tegen mij zijn, ik wil zoo zeer niet zien op hetgeen gij dreigt, maar op hetgeen de Koning Jezus beloofd heeft; vertrouwende dit zelve, dat Hij, die een goed werk begonnen heeft, het zal voleindigen tot den dag Jezu Christi, Phil. 1: 6.

Dit was de zake, die de Zaligmaker inprentte. Met Zijne komst in de wereld 'begon Hij Zijn Middelaarsambt. Zijn voorname prediken scheelde uitnemend veel van de Joden. Op de sabbathen maakte Hij gezond, Hij bracht geen offer, Hij toonde dat de offeranden moesten ophouden en al de schaduwen dat dat al aan een kant moest, Dat was onverdragelijk om te lijden voor die op den stoel

van Mozes zaten, dat daar **zoo** een gering man kwam prediken, en dat die zulk een zegen **hadde**. Wie waren die? 't waren **zulken**, die haast geen naam mochten hebben; 't waren een deel tollenaren, voorname zondaren, hoeren, die in 't harte gegrepen Wierden; 't waren **zulken**, die infaam waren, of waren 't **geene** die infaam waren, dan waren 't een deel slechten, die geen aanzien en hadden onder de menschen, die geen letters gegeten hadden. Die in 't harte gegrepen waren, die waren **zoo** klein, **zoo** weinig, **zoo** zwak en vreesachtig; de tegenstanders waren veel machtiger, die zaten in de regeeringe, in de kerk en politie; ze zeiden, 't zijn een deel zotten, 't is een slecht volk, ze zullen al 't onderste boven gooien, wat wordt er begonnen? al de **collegiën** raakten in **roere**, ze zeiden, laat ons hen in hun beginsel tegenstaan en smoren, Daar kwamen ze elk bijeen, en 't was, geeft onder **ulieden** woord en daad, zullen we dat arme volk en dien armen Middelaar niet kunnen uitroeien? We hebben aanzien, geleerdheid, een oud geslachte, alles staat in onze hand, we hebben de macht in de poorte. Daar begonnen ze te drukken, ze begonnen in hun hart al te denken, dat volk zal zeker tekort komen. De Zoon des levendigen **Gods** zei tegen Zijn volk, al zeggen zij dat Ik het niet uitvoeren zal, al is 't dat sommigen zeggen, wat zal 'deze **æmechtige** Middelaar, deze **æmechtige** Jezus uitvoeren? Meent gij dat Ik daarom Mijn weg zal laten steken? Wel door geheel de wereld zal Ik het tot triumphe brengen, en gij, Heidenen, zult het onder geheel den hemel zien, dat de duivel en de wereld zal moeten ophouden, en Mijn stuk zal staande blijven, en gijlieden zult als overwinnaars en overwinnaressen wezen. Sprak Ik dit nu buiten 't Woord? Ach neen, het is Mijn Vaders Woord, en dat is **zoo** ontdekt, vele eeuwen lang hebt ge dat gezien, dat het **gekrookt** riet, en 't rookende lemmet met al den smook bij de genade niet is uitgebluscht.

Wij hebben dat gezien, het gekrookte riet zal Hij niet breken, en 't rookende lemmet of vlaswiekje zal Hij niet **uitblusschen**.

Nu waren wij gekomen tot die woorden: totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tut **overwinninge**. Het is een zware tekst: daarom laten wij ons een weinig inspannen.

- I. Moeten wij zien waar die tekst staat.
- II. Wat ze zeggen wil.
- III. De waarheid er van.

I. Waar staat die tekst in den Bijbel? Dat is 't eerste. Wij zullen den tekst zoeken, 't is Jes. **XLII**: 4. Dat kapittel moeten wij nu noodzakelijk wat inzien. In het eerste vers zegt God, ziet daar is Mijn knecht. Wie is die knecht? 't is de Middelaar. Jes. **XLIX**: 6,